

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

ИЗВЕШТАЈ

О РЕВИЗИЈИ ПРАВИЛНОСТИ И СВРСИСХОДНОСТИ ПОСЛОВАЊА У ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД „САВА ИЛИЋ“, АРАНЂЕЛОВАЦ

*Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за
социјални рад*

Број: 400-1081/2024-05/19
Београд, 20. децембар 2024. године

У центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац потребно је повећати ниво интерних контрола како би елементи свих уговора о раду одговарали прописима, како би се вршила наплата од корисника дневних услуга у заједници и како би се решио статус ангажованих лица ван радног односа за пружање дневних услуга у заједници.

Државна ревизорска институција је прикупила и анализирао податке о запосленим и ангажованим лицима у установама социјалне заштите за период од 2021-2023. године. Имајући у виду величину ЦСР „Сава Илић“ Аранђеловац, број запослених и ангажованих лица, број корисника на евиденцији центра као и извршене расходе у посматраном периоду, Државна ревизорска институција је спровела ревизију правилности и сврсисходности пословања на тему „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за социјални рад“, у циљу давања препорука за унапређење ове области.

Расходи за запослене нису извршени у складу са прописима јер обрачун минулог рада није исправно вршен у периоду 2021. до марта 2022. године и без сагласности надлежних органа ангажована су 44 лица ван радног односа и по том основу извршени су расходи од 1.212.000 динара.

Центар није утврђивао учешће корисника дневних услуга у заједници у накнади за пружену услугу, па самим тим није ни вршио наплату пружене услуге, што је негативно утицало на економичност рада Центра. Такође, како се ради о дугогодишњем ангажовању истих незапослених лица за рад ван радног односа постоји ризик да поменута лица не остварују сва права која би имала из радног односа.

Препоруке

Након спроведене ревизије правилности и сврсисходности пословања, Државна ревизорска институција је субјекту ревизије, дала следеће препоруке:

- Уговори о раду које буду закључивали у наредном периоду садрже све елементе прописане важећим законским прописима;
- Да ново запошљавање лица, обављају у складу са важећим прописима;
- Да утврде учешће корисника у наплати дневних услуга у заједници и да у складу са решењима врше наплату;
- Да интерним актом дефинише елементе за утврђивање висине накнаде за ангажована лица, ради праведнијег положаја ангажованих лица;
- Да лица по основу Уговора о делу ангажује у складу са Законом о раду;
- Уговор са директором/ком уговарају на одређено време у складу са актом о именовању;
- Да документују трошкове погребних услуга пре исплате помоћи запосленима у случају смрти.
- Да називе радних места у уговорима о раду усагласе са важећим Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места;
- Да усагласе интерна акта са одредбама Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у делу којим се прописује право деце запослених на пригодне поклоне за Нову годину.

Садржај

Скраћенице и термини	4
I Резиме извештаја	5
1. Резиме и препоруке	5
2. Захтев за достављање одазивног извештаја	10
II Увод	12
1. Проблем	12
2. Циљ ревизије	16
3. Ревизорска питања	16
4. Обим и ограничења ревизије	17
5. Методологија у поступку рада	18
III Опис предмета ревизије	20
1. Законодавни и институционални оквир	20
1.1. Законодавни оквир	20
1.2. Институционални оквир	22
2. Опште информације о Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац ..	23
2.1. Оснивање Центра за социјални рад “Сава Илић“ Аранђеловац	23
2.2. Статут Центра	24
2.3. Организациона структура и органи Центра	24
2.4. Број и структура запослених и корисника услуга у периоду од 2021-2023. године .	25
2.5. Број и врста ангажовања лица ван радног односа	26
2.6. Извршени расходи за запослене и ангажована лица ван радног односа	26
IV Закључци	28
ЗАКЉУЧАК 1. Расходи за запослене у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац нису извршени у потпуности у складу са прописима	29
Налаз 1.1. Број запослених у Центру је у складу са максималним бројем запослених утврђених Решењем о утврђивању броја стручних и других радника чији се рад финансира из републичког буџета на пословима јавних овлашћења	29
Налаз 1.2. Ново запошљавање једног лица на неодређено време у Центру, није извршено у складу са прописима	31
Налаз 1.3. Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац није поштовао прописе који утврђују услове за заснивање радног односа у Центру.	35
Налаз 1.4. Центар је исправно вршио обрачун плата у делу који се односи на прописане коефицијенте, основице за обрачун плата и време проведено на раду.	42
Налаз 1.5. Обрачун накнада, додатака, пореза и доприноса на плату није у складу са прописима у делу који се односи на обрачун минулог рада	46

Налаз 1.6. У Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац расходи за накнаде у натури, социјална давања запосленима, накнаде трошкова за запослене и награде запосленима нису извршавани у складу са прописима, у делу који се односи на исплату накнаде погребних услуга.	49
ЗАКЉУЧАК 2. Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац није у потпуности био успешан у управљању ангажовањем лица ван радног односа што може довести у питање ефикасност пословања Центра.....	54
Налаз 2.1. Ангажовање лица ван радног односа у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац, није обављано у складу са прописима.	54
Налаз 2.2. Центар је планирао финансијска средства, врсту ангажовања и број ангажованих лица ван радног односа.	59
Налаз 2.3. Уговарање накнаде за ангажовање лица ван радног односа без постојања критеријума за утврђивање висине накнаде и њихов неуједначени третман у погледу права и обавеза, као и изостанак наплате пружених услуга може утицати на ефикасност пословања Центра и остваривања циљева социјалне заштите.	62
В П р и л о з и	69
Прилог 1 – Методологија у поступку рада.....	70
Прилог 2 – Методологија за избор субјеката ревизије - центара за социјални рад.....	71
Прилог 3 – Остала питања	73

Скраћенице и термини

У прегледу су дате скраћенице које су коришћене у извештају:

Назив	Скраћеница
Државна ревизорска институција	ДРИ
Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	Министарство за рад
Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац	Центар, ЦСР
Републички завод за социјалну заштиту	Републички завод, РЗСЗ
Република Србија	РС
Јединица локалне самоуправе	ЈЛС
Комисија за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава	Комисија за ново запошљавање
Образац ПРМ - Ново запошљавање и додатно радно ангажовање	ПРМ образац
Посебни колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији	Колективни уговор

I Резиме извештаја

1. Резиме и препоруке

Државна ревизорска институција спровела је ревизију правилности и сврсисходности пословања на тему „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за социјални рад“, са циљем да испита да ли су центри за социјални рад извршавали расходе за запослене и ангажовали лица ван радног односа у складу са прописима, као и да ли су предузимали одговарајуће активности и мере како би ангажовањем лица ван радног односа управљали на ефикасан начин и постигли очекиване резултате.

Након спроведене ревизије правилности и сврсисходности пословања утврдили смо следеће:

У центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац потребно је повећати ниво интерних контрола како би елементи свих уговора о раду одговарали прописима, како би се вршила наплата од корисника дневних услуга у заједници и како би се решио статус ангажованих лица ван радног односа за пружање дневних услуга у заједници.

Наведено је засновано на следећим закључцима и налазима:

Закључак 1: Расходи за запослене у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац нису извршени у потпуности у складу са прописима.

Налаз 1.1. Број запослених у Центру је у складу са максималним бројем запослених утврђених Решењем о утврђивању броја стручних и других радника чији се рад финансира из републичког буџета на пословима јавних овлашћења.

Законом о запосленима у јавним службама утврђено је доношење Правилника о организацији и систематизацији послова, утврђени су организациони делови у јавној служби, радна места у организационим деловима, опис послова који се обављају на радним местима, стручна спрема, број извршилаца и други посебни услови за рад на тим пословима.

Број запослених у Центру је у складу са Правилником о организацији и систематизацији послова и Решењем Министарства.

Налаз 1.2. Ново запошљавање једног лица на неодређено време у Центру, није извршено у складу са прописима.

Законом о буџетском систему и Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава уређен је поступак за нова запошљавања код корисника јавних средстава. Решењем Министарства рада и социјалне политике дефинисан је број стручних и других радника чији се рад финансира из републичког буџета.

Након спроведених ревизорских поступака закључили смо да је Центар 22. децембра 2023. години засновао радни однос са једним лицем без сагласности комисије.

Због погрешног тумачења одредбе закона о новом запошљавању без сагласности комисије, Центар је засновао радни однос са једним лицем без прописаних сагласности.

Уколико се заснива радни однос без прописаних сагласности, обавезе и извршени расходи Центра ће бити већи од одобрених.

Налаз 1.3. Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац није поштовао прописе који утврђују услове за заснивање радног односа у Центру.

Закон о социјалној заштити у делу који се односи на Установе социјалне заштите прописује да послове социјалне заштите обављају стручни радници, стручни сарадници, помоћни радници и друга лица. Законом о раду су дефинисани елементи уговора о раду.

Након спроведених ревизорских поступака закључили смо да називи радних места у седам уговора о раду нису усаглашени са називима радних места из важећег Правилника о систематизацији и организацији процеса рада у центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац, уговори о раду за део запослених нису у потпуности усаглашени са одредбама члана 33 Закона о раду, јер су уговарани на износ минималне зараде, без елемената за утврђивање основне зараде и номиналног износа зараде у моменту закључивања. Уговор са директорком закључен је на неодређено време иако је законом прописано да се закључује на одређено време, два уговора на одређено време за исту запослену носе исти број, закључени су за исти период са различитим осталим садржајем и један уговор на одређено време закључен је на период дужи од законом прописаног.

Центар није у периоду 2021-2023. година закључивао уговоре о раду у складу са прописима.

Уколико уговори о раду нису у складу са прописима може доћи до погрешног тумачења елемената уговора, што може изазвати веће расходе и утицати на остваривање циљева пословања Центра.

Налаз 1.4. Центар је исправно вршио обрачун плата у делу који се односи на прописане коефицијенте, основнице за обрачун плата и време проведено на раду.

Закон о раду прописује да се зарада састоји од зараде за обављени рад и времена проведеног на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду. Законом о запосленима у јавним службама прописано је да се основна плата одређује множењем основнице са коефицијентом за обрачун плате.

Центар је исправно вршио обрачун плата јер је примењивао прописане коефицијенте, основнице за обрачун плата и водио уредну евиденцију о времену проведеном на раду.

Налаз 1.5. Обрачун накнада, додатака, пореза и доприноса на плату није у складу са прописима у делу који се односи на обрачун минулог рада.

Право запослених на додатке на плату и накнаде плате утврђено је прописима којима се уређују права запослених у јавним службама, и то: Законом о запосленима у јавним

службама, Законом о раду, Законом о платама у државним органима и јавним службама, Законом о социјалној заштити и Посебним колективним уговором за социјалну заштиту у Републици Србији.

Обрачун накнада, додатака, пореза и доприноса на плату у 2021. години и до марта 2022. године запослених радника у Центру није у складу са прописима, због погрешно обрачуна тог минулог рада.

Погрешно обрачунат минули рад у наведеном периоду је последица недостатка интерних контрола код обрачуна зарада.

Уколико се обрачун минулог рада не врши у складу са прописима извршени расходе за запослене биће већи.

Налаз 1.6. У Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац расходи за накнаде у натури, социјална давања запосленима, накнаде трошкова за запослене и награде запосленима нису извршавани у складу са прописима, у делу који се односи на исплату накнаде погребних услуга.

Законом о раду и Посебним колективним уговором за социјалну заштиту прописано је извршење расхода за накнаде у натури, социјална давања запосленима, накнаде трошкова за запослене и награде запосленима.

Приликом исплате накнаде погребних услуга Центар није прибавио доказ о висини насталих трошкова већ је накнаду исплатио у максимално дозвољеном износу.

Због непоштовања интерних аката Центар није прибавио документацију утврђену интерним актом пре исплате погребних трошкова, већ је исплаћена помоћ у висини просечне зараде у Републици Србији без пореза и доприноса, према последњем објављеном податку органа надлежног за статистику, што је максимални износ до ког може бити исплаћена помоћ.

Уколико Центар не буде утврђивао висину стварно насталих трошкова погребних услуга него врши исплату максимално утврђене накнаде може неосновано увећати расходе.

Закључак 2: Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац није у потпуности био успешан у управљању ангажовањем лица ван радног односа што може довести у питање ефикасност пословања Центра.

Налаз 2.1. Ангажовање лица ван радног односа у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац, није обављано у складу са прописима.

Законом о буџетском систему између осталог прописано је да број запослених на одређено време, лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, као и посредством агенције за привремено запошљавање и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава, не може бити већи од 10% укупног броја запослених на неодређено време, осим изузетно, уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства. Законом о раду прописано је да Послодавац може са одређеним лицем да закључи уговор о делу, ради обављања послова који су ван делатности послодавца.

У поступку ревизије утврдили смо да је Центар у 2021. и 2022. години ангажовао 44 лица закључењем уговора о делу, како би обављао поверене послове дневних услуга у заједници, што није у складу са одредбама члана 199 Закона о раду. Извршени расходи за поменуте послове су износили 1.212.000 динара.

Због погрешне примене прописа у 2021. и 2022. години Центар није тражио сагласности надлежних органа за ангажовање лица ван радног односа. У 2023. години Центар је прибављао сагласност па се препорука у том смислу не даје. Али како се ради о пословима из делатности послодавца то смо закључили да ангажовање лица ван радног односа путем уговора о делу није у складу са прописима.

Уколико се настави са ангажовањем лица ван радног односа супротно прописима повећаће се расходи Центра.

Налаз 2.2. Центар је планирао финансијска средства, врсту ангажовања и број ангажованих лица ван радног односа.

Законом о буџетском систему прописано је да директни и индиректни корисници буџетских средстава који доносе финансијске планове на основу закона, дужни су да своје финансијске планове ускладе са одобреним апропријацијама у буџету. Индиректни корисници средстава буџета локалне власти обавезни су да припреме предлог финансијског плана на основу смерница које се односе на буџет локалне власти. Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите прописано је да пружалац услуге има дефинисан годишњи програм рада који садржи циљеве и активности пословања.

У поступку ревизије утврдили смо да је Центар у Програму рада за посматрани период 2021-2023. године планирао врсту ангажовања и број ангажованих лица ван радног односа за пружање дневних услуга у заједници, док су потребна финансијска средства планирана годишњим финансијским плановима Центра.

Налаз 2.3. Уговарање накнаде за ангажовање лица ван радног односа без постојања критеријума за утврђивање висине накнаде и њихов неуједначени третман у погледу права и обавеза, као и изостанак наплате пружених услуга може утицати на ефикасност пословања Центра и остваривања циљева социјалне заштите.

Законом о социјалној заштити дефинисани су циљеви социјалне заштите. Оснивач Центра је, ради остварења циљева социјалне заштите доносио Правилнике о пружању дневних услуга у заједници, утврдио учешће у цени и цену пружене услуге.

У поступку ревизије утврдили смо да Центар није утврдио учешће корисника дневних услуга у заједници у цени пружене услуге па самим тим није ни вршио наплату за пружену услугу, иако је од стране Општине Аранђеловац утврђена економска цена услуге и прописан начин на који ће се вршити наплата учешћа од корисника. Такође, како се ради о дугогодишњем ангажовању истих незапослених лица за рад ван радног односа постоји ризик да поменута лица не остварују сва права која би имали из радног односа и да је висина накнаде за њихово ангажовање утврђена без јасних критеријума.

Последица утврђених неправилности су мањи остварени приходи Центра од могућих, јер се наплата дневних услуга у заједници није утврђивала ни вршила.

Уколико се не врши наплата пружених услуга у складу са прописима остварени приходи Центра биће мањи.

Државна ревизорска институција, је након спроведене ревизије правилности и сврсисходности пословања, на тему „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за социјални рад“ у ЦСР Аранђеловац, у циљу усаглашавања са прописима постизања веће ефикасности у управљању ангажовањем лица ван радног односа, ЦСР Аранђеловац дала следеће **препоруке**¹, да:

1. Ново запошљавање лица, обављају у складу са Законом о буџетском систему и Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава (Налаз 1.2. Препорука број 1 – Приоритет 1).
2. Називе радних места у уговорима о раду усагласе са важећим Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места (Налаз 1.3. Препорука број 2 – Приоритет 1).
3. Уговори о раду које буду закључивали у наредном периоду садрже све елементе прописане важећим законским прописима (Налаз 1.3. Препорука број 3 – Приоритет 1).
4. Уговор са директором/ком уговарају на одређено време у складу са актом о именовању (Налаз 1.3. Препорука број 4 – Приоритет 1).
5. Усагласе интерна акта са одредбама Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у делу којим се прописује право деце запослених на пригодне поклоне за Нову годину (Налаз 1.6. Препорука број 5 – Приоритет 1).
6. Документују трошкове погребних услуга пре исплате помоћи запосленима у случају смрти (Налаз 1.6. Препорука број 6 – Приоритет 1).
7. Лица по основу Уговора о делу ангажује у складу са Законом о раду (Налаз 2.1 Препорука број 7 – Приоритет 3).
8. Утврде учешће корисника у наплати дневних услуга у заједници и да у складу са решењима врше наплату (Налаз 2.1 Препорука број 8 – Приоритет 1).
9. Интерним актом дефинише елементе за утврђивање висине накнаде за ангажована лица, ради праведнијег положаја ангажованих лица (Налаз 2.1 Препорука број 9 – Приоритет 1).

Спровођење ревизије правилности и сврсисходности пословања у ЦСР Аранђеловац на тему „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за социјални рад“, указује на потребу да **скренемо пажњу**:

¹ Приоритет 1 - означава неправилности и несврсисходности које је могуће отклонити у року до 90 дана, односно препоруке по којима је потребно поступити у року до 90 дана.
Приоритет 2 - означава неправилности и несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана односно препоруке по којима је потребно поступити у року до годину дана.
Приоритет 3 - означава неправилности и несврсисходности које је могуће отклонити у року до три године, односно препоруке по којима је потребно поступити у року до три године.

1. Оснивачима Центра за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац да је мандат в.д. директорке именоване решењем број 06-314/2022-01-2 од 4. јула 2022. године истекао. Закон о социјалној заштити је чланом 125 прописао да вршилац дужности директора центра за социјални рад може обављати ту дужност најдуже једну годину (2.3 Организациона структура и органи центра).

2. Оснивачима Центра за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац да није донета Одлука о радном времену, коју је у складу са чланом 147 Закона о социјалној заштити требао донети оснивач Центра (Налаз 1.4).

2. Захтев за достављање одазивног извештаја

Субјекти ревизије су, на основу члана 40 став 1 Закона о Државној ревизорској институцији, дужни да поднесу Државној ревизорској институцији писани извештај о отклањању откривених неправилности и несврсисходности (одазивни извештај) у року од 90 дана почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис неправилности и несврсисходности у пословању, које су откривене ревизијом;
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио неправилности и несврсисходности у свом пословању или мере умањења ризика од појављивања одређене неправилности и несврсисходности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Субјекти ревизије су обавезни да у одазивном извештају искажу мере исправљања по основу откривених неправилности и несврсисходности, односно свих закључака и налаза датих у Извештају о ревизији правилности и сврсисходности пословања, као и да поступе по датим препорукама, осим оних које су отклоњене у току обављања ревизије и садржане у поглављу Мере предузете у поступку ревизије. За мере исправљања дужни су да уз одазивни извештај доставе доказе према следећем:

1. За налазе, односно неправилности и несврсисходности првог приоритета, односно које је могуће отклонити у року до 90 дана субјекти ревизије су у обавези да доставе доказе о отклањању неправилности и несврсисходности односно предузимању мера исправљања;
2. За налазе, односно неправилности и несврсисходности другог приоритета, односно које је могуће отклонити у року до годину дана, и трећег приоритета, односно које је могуће отклонити у року до три године, субјекти ревизије су у обавези да доставе акциони план у којем ће описати мере и активности које ће бити предузете ради отклањања неправилности и несврсисходности или смањења ризика од појављивања неправилности и несврсисходности у будућем пословању, као и планирани период предузимања мера и одговорно лице.

На основу члана 40 став 2 Закона о Државној ревизорској институцији одазивни извештај је јавна исправа која је потписана и оверена печатом од стране одговорног лица субјекта ревизије.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитости навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и провера веродостојности одазивног извештаја. Такође, извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће.

Сагласно члану 57 став 1 тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјекат ревизије у чијем су пословању откривене неправилности и несврсисходности, не поднесе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене неправилности и несврсисходности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјект ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне неправилности и несврсисходности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима Државна ревизорска институције је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40 став 7 до 13 Закона о Државној ревизорској институцији.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић

**Државна ревизорска институција
Макензијева 41**

11000 Београд, Србија

20. децембар 2024. године

II Увод

Државна ревизорска институција спровела је у 2024. години ревизију правилности и сврсисходности пословања на тему „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за социјални рад“ код 12 субјеката ревизије. Један од изабраних центара је и Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац^[1], код кога је у периоду од марта до новембра 2024. године спроведена ревизија правилности и сврсисходности пословања на ову тему.

Ревизија правилности и сврсисходности пословања је спроведена у складу са Законом о Државној ревизорској институцији^[2], Пословником Државне ревизорске институције^[3] и Програмом ревизије Државне ревизорске институције за 2024. годину.

Наведена тема повезана је са Стратешким планом Државне ревизорске институције за период 2024-2028. године, и то са циљем 1 - Одговорно управљање јавним средствима ради остваривања највећих користи за грађане из области функционалне класификације – социјална заштита.

Ревизија је обављена на начин и према поступцима утврђеним оквиром ревизорских стандарда Међународне организације врховних ревизорских институција (INTOSAI), Кодексом професионалне етике државних ревизора и принципима Међународних стандарда врховних ревизорских институција (ISSAI).

1. Проблем

Социјална заштита према Закону о социјалној заштити², јесте организована друштвена делатност од јавног интереса чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву појединаца и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености³.

Услуге социјалне заштите су активности пружања подршке и помоћи појединцу и породици (у даљем тексту корисник) ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања и ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву. Право на различите врсте материјалне подршке остварује се ради обезбеђивања егзистенцијалног минимума и подршке социјалној укључености корисника.⁴

Корисници социјалне заштите су држављани Републике Србије, али могу бити и страни држављани и лица без држављанства, у складу са законом и међународним уговорима.⁵

Према Закону о социјалној заштити и Уредби о мрежи установа социјалне заштите, све установе социјалне заштите у Републици Србији⁶ можемо разврстати у следеће категорије:

- Центри за социјални рад;
- Установе социјалне заштите које пружају услуге домског смештаја

^[1] Број ревизије: 400-1081/2024-05 од 28. марта 2024. године.

^[2] „Сл. гласник РС“, бр. 101/05, 54/07, 36/10 и 44/18 - др. закон.

^[3] „Сл. гласник РС“, бр. 9/09.

² „Сл. гласник РС“, бр. 24/11, 117/22 (УС).

³ Члан 2 Закона о социјалној заштити.

⁴ Члан 5 Закона о социјалној заштити („Сл. гласник РС“, бр. 24/2011 и 117/2022 – одлука УС)

⁵ Члан 6 Закона о социјалној заштити („Сл. гласник РС“, бр. 24/2011 и 117/2022 – одлука УС)

⁶ „Сл. гласник РС“, бр.16/2012 и 12/2013.

- a. Установе за децу и младе
- b. Установе за одрасле и старије
- Центри за породични смештај и усвојење

Графикон број 1: Преглед броја установа социјалне заштите у Републици Србији за период од 2021-2023. године

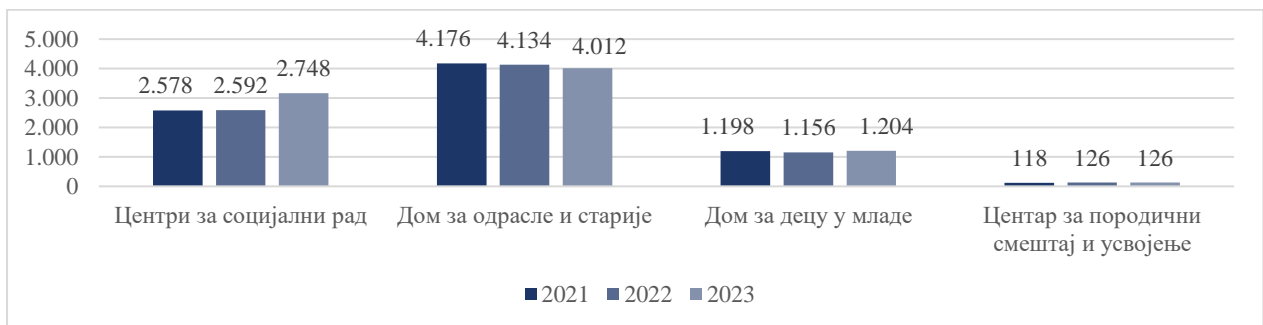

Извор: РЗСЗ

Анализом података које смо прикупили од Републичког завода за социјалну заштиту и путем Упитника, дошли смо до сазнања да је број запослених на неодређено и одређено време који се финансирају и из буџетских средстава и из средстава локалне самоуправе у установама социјалне заштите у периоду од 2021-2023. године релативно константан. То се пре свега односи на установе социјалне заштите које спадају у групу Центара за породични смештај и усвојење, Домове за децу и младе и Домове за одрасле и старије.

Када су у питању Центри за социјални рад, који су најбројнија врста установа социјалне заштите, анализа показује да је број запослених на неодређено и одређено време који се финансирају и из буџетских средстава и из средстава локалне самоуправе у 2021. и 2022. години релативно константан, константан, уз повећање броја запослених у 2023. години од 7% на неодређено и 3% на одређено време.

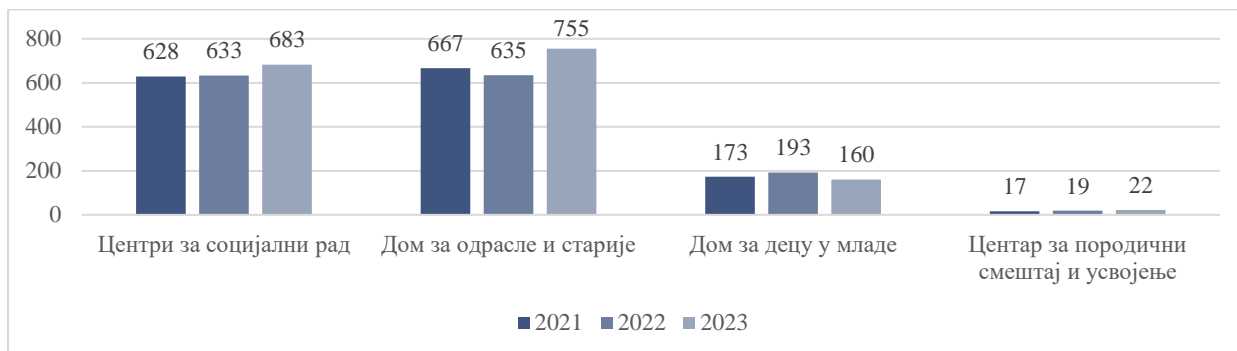
Графикон број 2: Број запослених на неодређено време у установама социјалне заштите у Републици Србији у периоду од 2021-2023. године

Извор: РЗСЗ

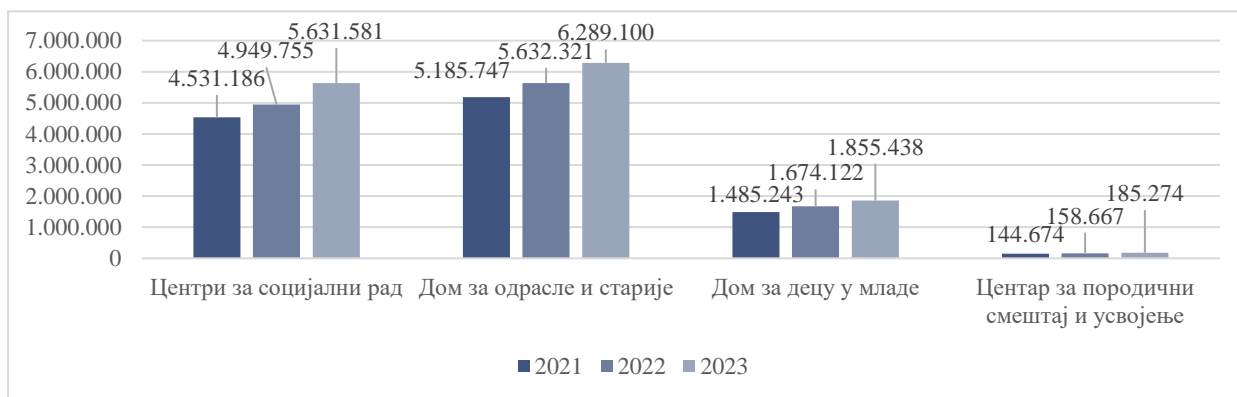

Графикон број 3: Број запослених на одређено време у установама социјалне заштите у Републици Србији у периоду од 2021-2023. године

Извор: Упитник ДРИ

Графикон број 4: Сума извршених расхода за запослене (неодређено и одређено време) у установама социјалне заштите у Републици Србији у периоду од 2021-2023. године (у хиљадама динара)

Извор: Упитник ДРИ

Такође, анализирали смо и број лица које су установе социјалне заштите у периоду од 2021-2023. године ангажовале ван радног односа.

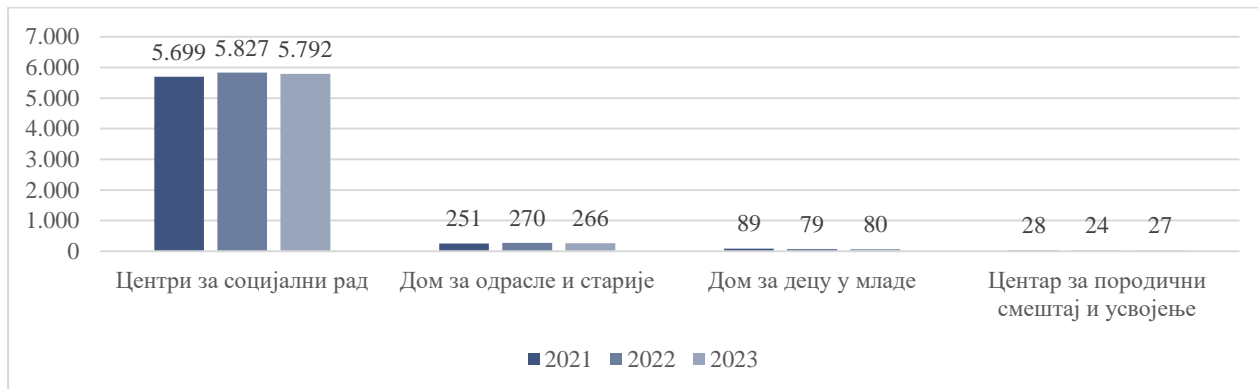
Према Закону о раду, ангажовање лица ван радног односа може бити успостављено на основу; 1) Уговора о привремено повременим пословима; 2) Уговора о делу; 3) Уговора о стручном оспособљавању и усавршавању; 4) Уговор о допунском раду. Другим речима, ангажовање лица на овај начин не подразумева да су лица засновала радни однос код субјекта који их је ангажовао, што значи да нити субјект има све обавезе које иначе има када су у питању лица у радном односу, нити ангажовано лице има сва права из радног односа која припадају свим лицима која су засновала радни однос.

Треба напоменути да лица ангажована као лица ван радног односа имају право на исплату накнаде за обављени посао, али начин утврђивања и висина накнаде нису прописани па се висина накнаде може разликовати од субјекта до субјекта за исти обављени посао.

Анализа броја лица ангажованих ван радног односа у установама социјалне заштите (број закључених уговора) и извршених расхода за исплату накнада за њихово ангажовање показује да се овај број из године у годину повећава и да се све већа средства код установа социјалне заштите издвајају за измиривање ових обавеза.

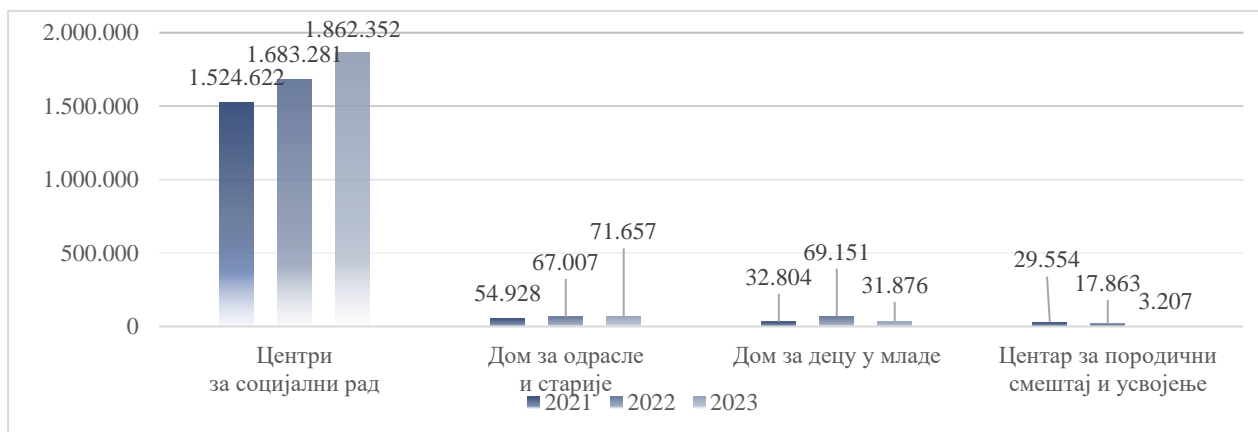

Графикон број 5: Број закључених уговора за ангажовање лица ван радног односа у периоду од 2021-2023. године у установама социјалне заштите у Републици Србији

Извор: Упитник ДРИ

Графикон број 6: Износ извршених расхода за ангажовање лица ван радног односа у периоду од 2021-2023. године у установама социјалне заштите у Републици Србији
(у хиљадама динара)

Извор: Упитник ДРИ

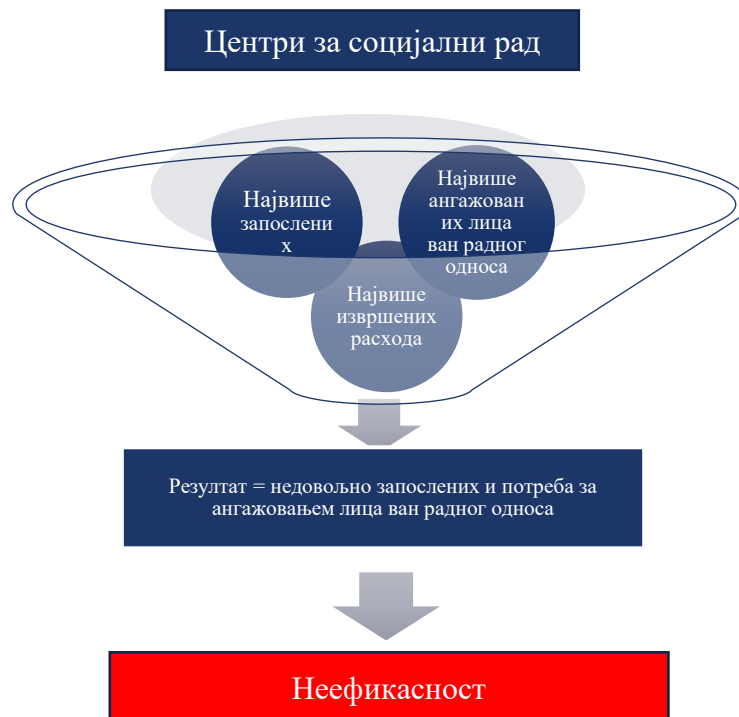
Такође, треба напоменути да у посматраном периоду од 2021-2023. године, Министарство финансија константно кроз Упутства за припрему буџета Републике Србије, издаје препоруке да би буџетски корисници у буџетској процедури требали да преиспитају могућност смањења других накнада за рад, а ту се пре свега мисли на уговоре о делу и уговоре о привременим и повременим пословима и др.

Имајући у виду све напред наведено, чињеницу да је највећи број лица ван радног односа ангажован у Центрима за социјални рад (нпр. у 2023. години, 94% од укупног броја закључених уговора, закључен је у Центрима за социјални рад), да је највећи део расхода за исплату накнада усмерен је ка Центрима, одредили смо се да ревизију правилности и сврсисходности пословања на тему „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за социјални рад“, спроведемо управо у Центрима за социјални рад, испитамо узроке наведених проблема и дамо препоруке за унапређење ове области.

Слика број 1: Графички приказ проблема у Центрима за социјални рад

2. Циљ ревизије

Циљ ревизије је да се испита да ли су центри за социјални рад извршавали расходе за запослене и ангажовали лица ван радног односа у складу са прописима, као и да ли су предузимали одговарајуће активности и мере како би ангажовањем лица ван радног односа управљали на ефикасан начин и постигли очекиване резултате.

У фокусу ове ревизије је правилност извршених расхода за запослене и расхода за лица ангажована ван радног односа, али и ефикасност као однос између искоришћености ресурса и постигнутих резултата.

3. Ревизорска питања

Да бисмо одговорили на циљ ревизије формулисали смо следећа ревизијска питања:

1. Да ли су расходи за запослене у центрима за социјални рад извршени у складу са прописима који регулишу ову област?
2. У којој мери су субјекти ревизије били успешни у управљању ангажовањем лица ван радног односа у центрима за социјални рад у циљу ефикаснијег пословања?

Критеријуми коришћени у ревизији

Како би одговорила на постављена ревизорска питања, Државна ревизорска институција је успоставила критеријуме које су базирани на закону и подзаконским и интерним актима, стандардима ревизије према којима се може проценити и оценити правилност извршених расхода за запослене и расхода за лица ангажована ван радног

односа, али и ефикасност као однос између искоришћености ресурса и постигнутих резултата.

Извори критеријума за оцену предмета ревизије за прво ревизорско питање су:

- Закон о социјалној заштити;
- Закон о раду;
- Закон о буџетском систему;
- Закон о запосленима у јавним службама;
- Закона о платама у државним органима и јавним службама;
- Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији;
- Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама;
- Уредба о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава;
- Правилник о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад;

Извори критеријума за оцену предмета ревизије за друго ревизорско питање су:

- Закон о социјалној заштити;
- Закон о раду;
- Закон о буџетском систему;
- Закон о јавним набавкама;
- Закон о запосленима у јавним службама;
- Закона о платама у државним органима и јавним службама;
- Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији;
- Уредба о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава;
- Упутство за припрему буџета Републике Србије и пројекцијама за 2023., 2024. и 2025. годину

4. Обим и ограничења ревизије

Ревизија је обухватила период пословања субјеката ревизије од 1. јануара 2021. до 31. децембра 2023. године.

За потребе оцене да ли су расходи за запослене у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац извршени у складу са прописима испитивали смо:

1. Да ли је број запослених у складу са максималним бројем запослених утврђеним Решењем о утврђивању броја стручних и других радника чији се рад финансира из републичког буџета на пословима јавних овлашћења и Одлуком надлежног органа локалне самоуправе и да ли је Правилник о систематизацији усклађен са Решењем и Одлуком?
2. Да ли је прибављена сагласност надлежног Министарства за нова запошљавања као и да ли се број запослених креће у оквиру буџетских ограничења дефинисаним Законом о буџетском систему?
3. Да ли запослени испуњавају услове за обављање послова на радном месту прописаним Правилником о организацији и систематизацији послова и другим прописима који дефинишу услове за запошљавање у Центру за социјални рад „Сава

Илић“ Аранђеловац као и да ли Уговори о раду садрже све битне елементе предвиђене прописима ?

4. Да ли је за обрачун плата коришћена одговарајућа основица и одговарајући коефицијенти?
5. Да ли је обрачун накнада, додатака, пореза и доприноса на плату обављен у складу са прописима?
6. Да ли су расходе за накнаде у натури, социјална давања запосленима, накнаде трошкова за запослене и награде запосленима извршавани у складу са прописима?

За потребе оцене у којој мери је субјект ревизије био успешан у управљању ангажовањем лица ван радног односа у циљу ефикаснијег пословања испитивали смо:

1. Да ли је ангажовање лица ван радног односа у центрима за социјални рад у складу са прописима?
2. Да ли су центри за социјални рад планирали број лица, врсту ангажовања и износ средстава који је неопходан за ангажовање лица ван радног односа?
3. На који начин и у којој мери се ангажовање лица ван радног односа утиче на ефикасност пословања центара за социјални рад и остваривање циљева социјалне заштите?

У ревизији нисмо испитивали:

- ✗ да ли финансијски извештаји субјекта ревизије истинито и објективно приказују његово финансијско стање, резултате пословања и новчане токове, у складу са прихваћеним рачуноводственим начелима и стандардима;

У процесу спровођења ревизије било је одређених ограничења, и то:

- Уговори о породичном смештају (хранитељству) које Центри за социјални рад закључују са хранитељским породицама, такође представљају врсту ангажовања ван радног односа, али због чињенице да су код ове врсте уговора сви елементи прописани, ови уговори као ни накнаде за њихово извршење нису биле предмет ове ревизије.

5. Методологија у поступку рада

У фази планирања ревизије на тему „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за социјални рад“, а приликом упознавања и разумевања наведене теме, тим је одржао два састанка са представницима органа који поседују адекватна знања и информације у овој области и то; са Министарством за рад и Републичким заводом за социјалну заштиту (у даљем тексту: РЗСЗ).

У фази планирања ревизије прикупили смо од Министарства за рад и Републичког завода за социјалну заштиту:

- Податке о броју и структури запослених на неодређено и одређено време у установама социјалне заштите у периоду од 2021-2023. године;

- Податке о броју ангажованих лица ван радног односа у установама социјалне заштите у периоду од 2021-2023. године⁷;
- Податке о укупном броју корисника и корисничких група у установама социјалне заштите у периоду 2021-2023. године.

Такође, податке о центрима за социјални рад прикупљали смо и путем Упитника који је креиран од стране Државне ревизорске институције. Упитник је путем администраторског панела Државне ревизорске институције (<http://upitnik.dri.rs>) послат на адресе 212 установа социјалне заштите.

Упитник је креиран под називом „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у установама социјалне заштите“ и обухватио је период од 2021-2023. године. Путем упитника прикупљене су следеће информације:

- опште информације о свим установама социјалне заштите (назив субјекта, адреса, мејл, број корисника јавних средстава, одговорна лица и др);
- податке о броју и структури запослених на неодређено и одређено време;
- податке о броју закључених уговора и основу ангажовања лица ван радног односа као; и
- податке о извршеним расходима за исплату обавеза према ангажованим лицима ван радног односа.

На основу прикупљених информација и анализе документације у фази планирања, дефинисани су: потенцијални проблем, циљ ревизије, ревизијска питања, критеријуми, предмет ревизије, субјект ревизије, као и период који ће ревизијом бити обухваћен.

Са друге стране, да бисмо одговорили на формулисана ревизијска питања анализирали смо законодавни и институционални оквир који се односи на расходе за запослене и лица ангажована ван радног односа, као и интерна акта субјекта ревизије у делу који се односи на систематизацију и организацију послова.

Ради прикупљања потребних података за боље разумевање предузетих активности, упознавања са ефектима истих и узроцима утврђених одступања, као и ради сагледавања могућности за унапређење, у поступку ревизије упућени су захтеви за достављање података и обављени интервјуи са одговорним лицима субјекта ревизије.

У циљу потврђивања дела прикупљених података коришћени су званични, јавно доступни подаци као и примери добре праксе уочених код субјекта који су у ранијем периоду већ били предмет ревизије.

Након спроведене анализе садржаја достављених одлука и интерних аката, прелиминарних аналитичких поступака, анализе достављене документације и израђених тестова детаља, сагледавања података који су прикупљени упитницима и интервјуима, изведени су закључци и формулисане су препоруке за унапређење стања.

⁷ Министарство за рад као ни Републички завод за социјалну заштиту немају успостављену јединствену евиденцију о лицима која су у Центрима за социјални рад ангажована ван радног односа.;

III Опис предмета ревизије

1. Законодавни и институционални оквир

1.1. Законодавни оквир

Законом о социјалној заштити⁸ је уређено да се установе социјалне заштите оснивају ради остварења права у области социјалне заштите и пружања услуга у складу са законом, као и ради обављања развојних, саветодавних, истраживачких и других стручних послова.

Законом о запосленима у јавним службама⁹ уређена су права, обавезе и одговорности из радног односа запослених, односно права и обавезе по основу рада у јавним службама које је основала Република Србија, аутономна покрајина, општина, град или градска општина у складу са Законом којим се уређује оснивање и рад јавних служби, осим у јавним предузећима и привредним друштвима основаним за обављање делатности у областима у којима се оснивају јавне службе.

Законом о буџетском систему¹⁰ између осталог прописано је да у периоду од 1. јануара 2021. године до 31. децембра 2026. године корисницима јавних средстава је дозвољено да без посебних дозвола и сагласности у текућој календарској години приме у радни однос на неодређено радно време и радни однос на одређено радно време у својству приправника до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години, док о пријему ново запослених на неодређено радно време и одређено време у својству приправника изнад тог процента одлучује тело Владе, на предлог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење Министарства. Почев од 1. јануара 2021. године укупан број запослених на одређено време (изузев приправника), лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, као и посредством агенција за привремено запошљавање и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава не може бити већи од 10% укупног броја запослених на неодређено време, осим изузетно, уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење Министарства. У ограничење не убрајају се лица у радном односу на одређено време ради замене одсутног запосленог до његовог повратка, лица радно ангажована посредством Националне службе за запошљавање у циљу спровођења мера активне политике запошљавања и др.

Законом о раду¹¹ уређена су права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада. Права, обавезе и одговорности из радног односа уређују се и колективним уговором и уговором о раду (правилником о раду) – само када је то овим законом одређено. Овим Законом такође је и уређено ангажовање лица ван радног односа у форми уговора о делу, уговора о привременим и повременим пословима, уговора о допунском раду и уговора о стручном оспособљавању и усавршавању¹².

⁸ „Сл. гласник РС“, бр. 24/11, 117/22 (УС);

⁹ „Сл. гласник РС“, бр. 113/2017, 95/2018, 86/2019, 157/2020 и 123/2021;

¹⁰ „Сл. гласник РС“, бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021, 138/2022, 118/2021 – др. закон и 92/2023) – члан 27к

¹¹ „Сл. гласник РС“, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017 и 95/2018

¹² „Сл. гласник РС“, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017 и 95/2018 – члан 197-202

Законом о платама у државним органима и јавним службама¹³ уређује се начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

Законом о јавним набавкама¹⁴ уређују се правила поступака јавних набавки које спроводе наручиоци или други субјекти у случајевима одређеним овим законом, ради закључења уговора о јавној набавци добара, услуга или радова, оквирног споразума као и спровођења конкурса за дизајн. Чланом 12 став 8, Закона о јавним набавкама прописано је да се овај закон не примењује на уговоре који се закључују у складу са одредбама закона којим се уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада осим уговора о делу. Стога, Уговор о делу представља врсту ангажовања запослених за које је потребно применити одредбе Закона о јавним набавкама, а све у складу са чланом 27, Закона којим су утврђени прагови до којих се закон не примењује односно чланом 28, Закона којим су утврђени прагови од којих се закон примењује.

Уредба о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава¹⁵ ближе се уређује поступак за прибављене сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава и за лица утврђена чланом 27к Закона о буџетском систему. Сагласност за ново запошљавање даје Комисија за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава на основу молбе за ново запошљавање и за одобравање додатног радног ангажовања коју корисник јавних средстава подноси надлежном министарству, односно надлежном органу јединице локалне самоуправе.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама¹⁶ утврђују се коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених и то; а) у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе; б) у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање; в) у организацијама обавезног социјалног осигурања.

Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији¹⁷ уређују се права, обавезе и одговорности из радног односа и по основу рада запослених у установама социјалне заштите, међусобни односи учесника Уговора, поступак измена и допуна овог уговора и друга питања од значаја за запослене и послодавца.

Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад¹⁸ уређено је обављање делатности центра у вршењу јавних овлашћења и то: организација, нормативи и стандарди стручног рада и садржај и начин вођења евиденција о корисницима и документације о стручном раду.

Правилником о стручним пословима у социјалној заштити¹⁹ утврђени су стручни послови у социјалној заштити, као и ближи услови и стандарди за њихово обављање.

Упутством за припрему буџета Републике Србије за 2021, 2022 и 2023. годину, у делу који се односи на Групу конта 42 – Коришћење услуга и роба, Министарство финансија је

¹³ „Сл. гласник РС“, бр. 34/2001, 62/2006 - др. закон, 63/2006 – испр. др. закона, 116/2008 - др. закони, 92/2011, 99/2011 - др. закон, 10/2013, 55/2013, 99/2014, 21/2016 - др. закон, 113/2017 - др. закони, 95/2018 - др. закони, 86/2019 - др. закони, 157/2020 - др. закони и 123/2021 - др. закони;

¹⁴ „Сл. гласник РС“, бр. 91/2019 и 92/2023;

¹⁵ „Сл. гласник РС“, бр. 159/2020 и 116/2023;

¹⁶ „Сл. гласник РС“, бр. ...157/2020 – др.закон, 19/2021, 48/2021, 123/2021 – др. закон, 73/2023, 83/2023 и 119/2023;

¹⁷ „Сл. гласник РС“, бр. 29/2019, 60/2020 и 88/2023;

¹⁸ „Сл. гласник РС“ бр. 59/08, 37/10, 39/11 - др. правилник, 1/12 - др. правилник, 51/19, 12/20 и 83/22;

¹⁹ „Сл. гласник РС“ бр. 1/2012 и 42/2013;

препоручило буџетским корисницима да у буџетској процедури преиспитају могућност смањења других накнада за рад, које нису обухваћене законом (уговори о делу, уговори о привремено повременим пословима и др).

1.2. Институционални оквир

Установу социјалне заштите може основати Република Србија аутономна покрајина (у даљем тексту: АП), јединица локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС) и друго правно и физичко лице.

Центар за социјални рад може основати само јединица локалне самоуправе²⁰.

Као установа социјалне заштите ЦСР одлучује о остваривању права корисника утврђених Законом о социјалној заштити и коришћењу услуга социјалне заштите које обезбеђује Република Србија, АП и ЈЛС и врши друге послове утврђене законом и прописима донетим на основу закона.

Центар за социјални рад у складу са Законом о социјалној заштити врши јавна овлашћења и то; 1) процењује потребе и снаге корисника и ризике по њега и планира пружање услуга социјалне заштите, 2) спроводи поступке и одлучује о правима на материјална давања и о коришћењу услуга социјалне заштите, 3) предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим процесима, 4) води прописане евиденције и стара се о чувању документације корисника. Послови под тачком 2 и 4, о чијем се обезбеђивању стара Република Србија, обављају се као поверени²¹.

У вршењу јавних овлашћења ЦСР одлучује о остваривању права на материјално обезбеђење; додатак за помоћ и негу другог лица; помоћ за оспособљавање за рад; смештај у установу социјалне заштите; смештај одраслог лица у другу породицу; затим о хранитељству; усвојењу; старатељству; одређивању и промени личног имена детета и мерама превентивног и корективног надзора над вршењем родитељског права.

Под другим пословима ЦСР иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе задовољавању индивидуалних и заједничких потреба грађана на територији ЈЛС за коју је основан и др²².

У установама социјалне заштите послове обављају: стручни радници, стручни сарадници, помоћни радници и друга лица, а врсту стручних послова у социјалној заштити, ближе услове и стандарде за њихово обављање прописује министар за социјалну заштиту²³.

Стручни радници у ЦСР су социјални радник, психолог, педагог, андрагог, специјални педагог, правник и социолог. Стручни радници центра дужни су да се стручно усавршавају ради успешнијег остваривања и унапређења стручног рада²⁴.

За законитост рада, поштовање стандарда стручног рада, унутрашњу и спољну координацију, планирање, организовање и контролу запослених одговоран је директор ЦСР²⁵.

²⁰ Члан 10 Закона о социјалној заштити.

²¹ Члан 120 Закона о социјалној заштити.

²² Члан 121 Закона о социјалној заштити.

²³ Члан 137 Закона о социјалној заштити.

²⁴ Члан 12 Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад.

²⁵ Члан 27 Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад.

Руководилац службе обезбеђује унутрашњу координацију и организацију, планирање и управљање обимом посла унутар службе, поштовање стандарда стручног рада, законитост рада и поштовање рокова и процедура.

Супервизор обезбеђује поштовање стандарда стручног рада и доприноси квалитету услуга тако што координира, усмерава, обучава, подстиче и евалуира развој стручних компетенција водитеља случаја како би се постигли оптимални ефекти у задовољавању потреба корисника²⁶.

У циљу повезивања и интегрисања различитих организационих делова, правовременог обавештавања и координације између појединаца и организационих јединица у вршењу јавних овлашћења, у центру се образују стална и повремена стручна и саветодавна тела. Стална тела су колегијум руководиоца, колегијум службе и стална комисија органа старатељства, док су повремена тела која се образују у центру стручни тимови²⁷.

ЦСР је дужан да извештава надлежни орган државне управе, односно покрајински орган управе и надлежни орган ЈЛС о свом раду²⁸.

2. Опште информације о Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац

2.1. Оснивање Центра за социјални рад “Сава Илић“ Аранђеловац

Аранђеловац лежи у североисточном подножју планине Букуље и простире се на 376 км², поред града Аранђеловца обухвата 18 сеоских насеља и 19 месних заједница. У последња четири пописа општина бележи пораст броја становника.

Општина Топола се налази у северном делу Шумадије и обухвата 365 км² са 29 насеља и 30 месних заједница. У Тополи се налази маузолеј краљевске породице Карађорђевић на Опленцу, што је највећи туристички потенцијал општине.

Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац основан је актом Општине Аранђеловац број 01-5786/1 од 29. јуна 1965. године и уписан је у регистар Окружног привредног суда у Крагујевцу.

Центар за социјални рад "Сава Илић" у Аранђеловцу са својим Одељењем у Тополи, основан је од стране општине Аранђеловац и општине Топола, као специјализована установа социјалне заштите ради обезбеђивања, остваривања права грађана и других законом утврђених интереса у области социјалне заштите, у складу са одговарајућим одредбама Закона о јавним службама 1965. године. Од тада је оснивачки акт мењан 1992. године и 2011. године. Међусобни односи двеју општина, у складу са Статутом, требали су бити уређени међусобним уговором. У поступку ревизије руководство Центра је дало информацију да није упознато са постојањем овог уговора.

Седиште Центра је у улици Краља Петра I 2а, 34300 Аранђеловац. Седиште одељења у Тополи је у улици Миливоја Петровића Блазнавца 6, 34310 Топола.

²⁶ Члан 29 ст. 1 Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад.

²⁷ Члан 34 Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад.

²⁸ Члан 5 Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад.

Центар обавља послове заштите породице, помоћи породици и старатељства на основу поверених управних овлашћења од стране министарства надлежног за социјална питања, у смислу одредби Породичног закона²⁹.

2.2. Статут Центра

Статут Центра је основни општи акт Центра, донет је 2011. године, од стране Управног одбора и њиме се уређује пословање Центра. Министарство за рад, борацка и социјална питања дало је сагласност на Статут у јануару 2012. године. На Статут Центра Општина Топола је дала сагласност у децембру 2011. године а Општина Аранђеловац у марту 2012. године. Статут је мењан 2017. године како би се створио основ за формирање нове организационе јединице за пружање дневних услуга у заједници у општини Аранђеловац. Општинско веће је предлог измене Статута послало скупштини на сагласност. Сагласност Скупштине општине Аранђеловац донета је 8. септембра 2017. године.

2.3. Организациона структура и органи Центра

Седиште Центра је у Аранђеловцу а организационе јединице у Тополи. Поред поменуте организационе јединице Центар има посебне организационе јединице за пружање услуга социјалне заштите: помоћ у кући старим особама и особама са инвалидитетом, дневни боравак за децу и лица ометена у развоју и лични пратилац деце и ученика, чији рад финансира општина Аранђеловац. У Центру се образују стална и повремена стручна и саветодавна тела. Стална тела Центра су: колегијум руководиоца, колегијум службе/одељења, стална комисија органа старатељства и тим стручњака за помоћ у спречавању насиља у породици и пружању подршке жртвама насиља у породици. Повремена тела су остали стручни тимови, који се формирају по потреби. Управни одбор је орган управљања а Надзорни одбор орган надзора у раду Центра. Управни и Надзорни одбор именован је оснивач Центра на период од четири године. У периоду ревизије именовани су одбори решењима од 17. децембра 2018. године и 29. маја 2023. године.

Центар, као корисник јавних средстава, остварује средства за рад из јавних прихода и то:

- 1) Доприноса за обавезно социјално осигурање;
- 2) Буџета Републике Србије;
- 3) Буџета општине Аранђеловац.

Општина Топола не учествује у финансирању Центра а плате њених запослених финансирају се из буџета Републике Србије.

Центар може да стиче средства за рад и од донација из земље и иностранства, легата и завештања, као и других извора у складу са законом.

Након истека мандата, Скупштина општине Аранђеловац је на седници одржаној 4. јула 2022. године донела Решење о именовању број 06-314/2022-01-2 истог лица сада за в.д. директорку Центра за социјални рад „Сава Илић“ општине Аранђеловац на период до годину дана.

Скретање пажње број 1: Скрећемо пажњу оснивачу Центра за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац да је мандат в.д. директорке именоване решењем број 06-314/2022-01-2 од 4. јула 2022. године истекао. Закон о социјалној заштити је чланом 125 прописао да вршилац дужности директора центра за социјални рад може обављати ту дужност најдуже једну годину.

²⁹ „Службени гласник РС“ број 18/05

2.4. Број и структура запослених и корисника услуга у периоду од 2021-2023. године

Решењем Министарства рада и социјалне политике – Сектор за бригу о породици и социјалној заштити број 112-01-151/6/2008-09 од 1. децембра 2008. године утврђено је да се на седам систематизованих радних места у Центру распоређује 24 лица у радном односу на неодређено време, чије се плате финансирају из буџета.

Центар је доставио извод из Службеног гласника број 101 од 8. децембра 2015. године којим је максимални број запослених у Центру 21 на неодређено време.

Табела број 1: Запослени на неодређено и одређено време са стањем на дан

Запослени по годинама	На неодређено време	На одређено време	Укупно
31.12.2021.	21	1	22
31.12.2022.	21	2	23
31.12.2023.	20	4	24

Извор података: Уговори о раду

У приказаним радницима на неодређено време налази се и директорка Центра чија зарада се финансира из буџета Републике Србије, јер је са запосленом закључен уговор о раду на неодређено време (више детаља у тачки 1.4.).

Табела број 2: Број запослених по годинама и извору финансирања плата

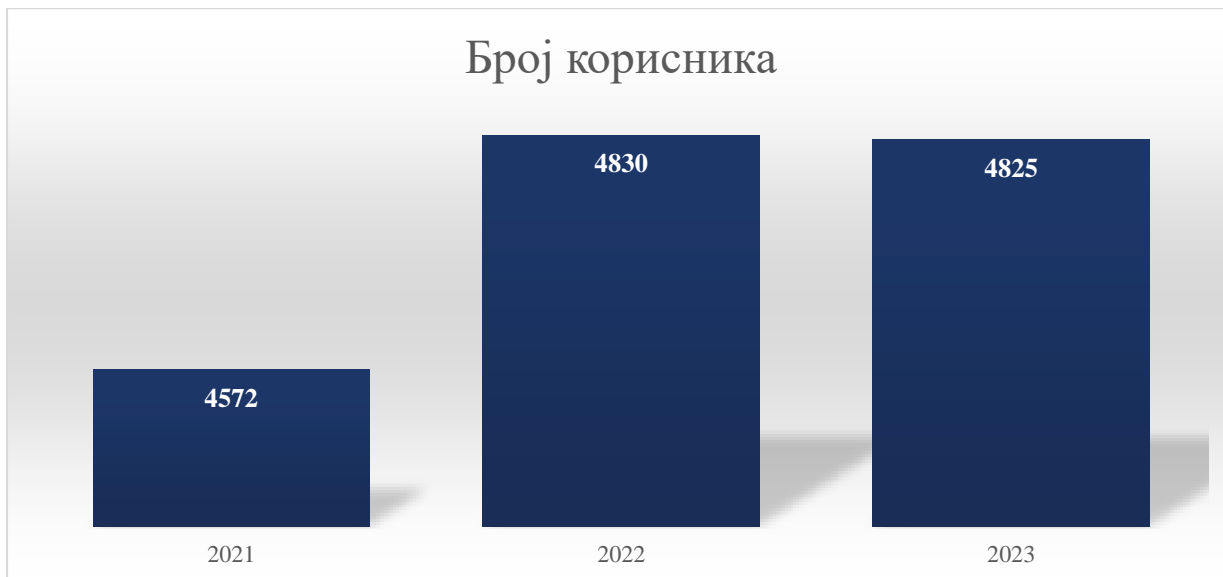
Број запослених према извору финансирања плата	На терет буџета Републике	На терет буџета општине Аранђеловац	На терет буџета општине Топола	Укупно
31.12.2021.	19	3	/	22
31.12.2022.	19	4	/	23
31.12.2023.	18	6	/	24

Извор података: Исплатне листе зараде за децембар по годинама

У организационој јединици Центра у Тополи раде само запослени чија се плата финансира из буџета Републике Србије.

Графикон број 7: Број корисника услуга ЦСР „Сава Илић“ Аранђеловац у периоду од 2021 – 2023. године

Извор: Подаци субјекта ревизије број 01-551-1169/24

2.5. Број и врста ангажовања лица ван радног односа

Центар је у ревидираном периоду ангажовао лица ван радног односа, закључењем уговора о делу, за обављање послова лични пратилац деце ометене у развоју, помоћ у кући, дневни боравак за лица са телесним оштећењем (ЛТО) и одржавање књиговодственог програма (само у 2022. години).

Табела број 3: Број уговора о делу на крају године, по врстама пружених услуга

Број закључених уговора	Помоћ у кући	Лични пратилац	Дневни боравак ЛТО	Одржавање програма	Координатор	Укупно
31.12.2021.	7	14	5		1	27
30.12.2022.	7	15	6	1		29
29.12.2023.	7	15	5			27

Извор података: Евиденцијна табела попуњена од стране субјекта ревизије

За одржавање књиговодственог програма закључен је један уговор о делу у 2022. години а за остале услуге из претходне табеле са истим лицима закључивано је више уговора о делу у току године.

2.6. Извршени расходи за запослене и ангажована лица ван радног односа

Расходи за лица ангажована ван радног односа исказани су у оквиру расхода за стручне услуге, у посматраном периоду 2021-2023. година кретали су се у распону од половине до једне трећине расхода за запослене.

Табела број 4: Планирани и извршени расходи за Стручне услуге из Обрасца 5 Извештај о извршењу буџета Програм 902 – Социјална заштита, Програмска активност 0005 – Обављање делатности установа социјалне заштите

-у динарима-

Година	Расходи за запослене		Стручне услуге		Учешће стручних услуга у расходима за запослене
	конто 410000		конто 423500		423500/410000
	План	Извршење	План	Извршење	%
2021.	30.761.000	30.438.000	15.880.000	15.126.000	49,69
2022.	33.145.000	32.967.000	15.861.000	15.809.000	47,95
2023.	38.925.000	38.280.000	14.350.000	13.279.000	34,69

Извор података: Програми рада и Извештаји о извршењу буџета 2021, 2022 и 2023. година

IV Закључци

У овом поглављу наводимо закључке до којих смо дошли у поступку ревизије.

На основу законодавног оквира, података и документације Центра, и обављених интервјуа, донели смо следеће закључке:

1. Расходи за запослене у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац нису извршени у потпуности у складу са прописима.
2. Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац није у потпуности био успешан у управљању ангажовањем лица ван радног односа, што може довести у питање ефикасност пословања Центра.

ЗАКЉУЧАК 1. Расходи за запослене у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац нису извршени у потпуности у складу са прописима.

С обзиром на дефинисани проблем ове ревизије циљ је био да испитамо да ли су расходи за запослене у Центру извршени у складу са прописима.

У доношењу закључка на ово ревизијско питање користили смо документацију која је прикупљена од субјекта ревизије и информације прикупљене путем интервјуа који су обављени са руководством субјекта ревизије.

Давање одговора на питање да ли су расходи за запослене у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац извршени у складу са прописима подразумева давање одговора на следећа питања:

1. Да ли је број запослених у складу са максималним бројем запослених утврђеним Решењем о утврђивању броја стручних и других радника чији се рад финансира из републичког буџета на пословима јавних овлашћења и Одлуком надлежног органа локалне самоуправе и да ли је Правилник о систематизацији усклађен са Решењем и Одлуком?
2. Да ли је прибављена сагласност надлежног Министарства за нова запошљавања као и да ли се број запослених креће у оквиру буџетских ограничења дефинисаним Законом о буџетском систему?
3. Да ли запослени испуњавају услове за обављање послова на радном месту прописаним Правилником о организацији и систематизацији послова и другим прописима који дефинишу услове за запошљавање у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац као и да ли Уговори о раду садрже све битне елементе предвиђене прописима ?
4. Да ли је за обрачун плата коришћена одговарајућа основица и одговарајући коефицијенти?
5. Да ли је обрачун накнада, додатака, пореза и доприноса на плату обављен у складу са прописима?
6. Да ли су расходе за накнаде у натури, социјална давања запосленима, накнаде трошкова за запослене и награде запосленима извршавани у складу са прописима?

Након анализе законодавног оквира, документације субјекта ревизије и обављених интервјуа, донели смо горе наведени закључак, који темељимо на следећим налазима.

Налаз 1.1. Број запослених у Центру је у складу са максималним бројем запослених утврђених Решењем о утврђивању броја стручних и других радника чији се рад финансира из републичког буџета на пословима јавних овлашћења.

Законом о запосленима у јавним службама утврђено је доношење Правилника о организацији и систематизацији послова, утврђени су организациони делови у јавној служби, радна места у организационим деловима, опис послова који се обављају на радним местима, стручна спрема, број извршилаца и други посебни услови за рад на тим пословима.

Број запослених у Центру је у складу са Правилником о организацији и систематизацији послова и Решењем Министарства.

Законом о запосленима у јавним службама утврђено је доношење Правилника о организацији и систематизацији послова односно, утврђени су организациони делови у јавној служби, радна места у организационим деловима, опис послова који се обављају на радним местима, стручна спрема, број извршилаца и други посебни услови за рад на тим пословима³⁰. Такође, утврђено је и да се називи радних места која се уносе у Правилник о организацији и систематизацији послова уносе према називима радних места одређених актом Владе, за радна места која су утврђена актом Владе³¹.

Законом о социјалној заштити дефинисано је да на акт о организацији и систематизацији послова установе социјалне заштите сагласност даје оснивач. На акт о организацији и систематизацији послова центра за социјални рад, у делу који се односи на вршење поверених послова, сагласност даје министарство надлежно за социјалну заштиту³².

У Центру је донет Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова у центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац број 01-110-1085/18 од 14. марта 2018. године. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, дописом број 110-00-456/2018-09 од 26. јуна 2018. године, дало је сагласност на наведену систематизацију. Општинско веће општине Аранђеловац донело је Одлуку о усвајању правилника 06-253/2018-01-3 од 23. марта 2018. године.

Поменути правилник је мењан маја 2019. године³³, новембра 2020. године³⁴, марта³⁵, јула³⁶ и августа³⁷ 2023. године и на све измене Општинско веће општине Аранђеловац дало је сагласност.

Општина Топола не финансира плату ниједног запосленог из свог буџета па на Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова у центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац број 01-110-1085/18 од 14. марта 2018. године и његове измене и допуне, нема сагласности Општине Топола као једног од оснивача центра.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова у центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац број 01-110-1085/18 од 14. марта 2018. године са изменама и допунама од од 8. маја 2019. године и 12. новембра 2020. године утврђена су 24 извршиоца од чега 20 који се финансирају из буџета Републике Србије и четири који се финансирају из буџета оснивача.

Правилником о изменама и допунама правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова у центру за социјални рад „Сава Илић“ у Аранђеловцу од 10. августа 2023. године утврђен је један стручни радник на услузи лични пратилац детета и један стручни радник на услузи помоћ у кући који се финансирају из локалног буџета.

Након свих наведених измена систематизације у 2023. години, Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова у центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац утврђена су 28 извршилаца од чега 20 који се финансирају из буџета Републике Србије и осам који се финансирају из буџета оснивача.

На дан 31. децембра 2021. године, у радном односу било је укупно 22 извршиоца од чега један по уговору о раду на одређено време. На дан 30. децембра 2022. године 23

³⁰ Члан 30, став 1 Закона о запосленима у јавним службама.

³¹ Члан 30, став 2 Закона о запосленима у јавним службама.

³² члан 12 Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС“, број 24/11 и 117/22-одлука УС)

³³ Одлуком број 06-417/2019-01-3 од 23. маја 2019. године

³⁴ Одлуком број 06-779/2020-01-3 од 2. децембра 2020. године

³⁵ Одлуком број 06-218/2023-01-3 од 20. марта 2023. године

³⁶ закључком број 06-636/2023-01-3 од 31. јула 2023. године.

³⁷ Одлуком број 06-743/2023-01-3 од 18. августа 2023. године.

извршиоца од чега два лице по уговору о раду на одређено време од чега једно ради замене привремено одсутне запослене. На дан 29. децембра 2023. године, у радном односу било је укупно 24 извршиоца од чега четири лица по уговору о раду на одређено време од чега једно лице ради замене привремено одсутне запослене.

Решењем Министарства рада и социјалне политике – Сектор за бригу о породици и социјалној заштити број 112-01-151/6/2008-09 од 1. децембра 2008. године утврђено је 24 извршиоца у радном односу на неодређено време, на пословима јавних овлашћења чије се плате финансирају из републичког буџета.

Од стране субјекта ревизије презентован нам је извод текста из Службеног гласника број 101 од 8. децембра 2015. године у којем је максимални број запослених у Центру 21 на неодређено време. Наведено се односи на Одлуку о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2015. годину коју је донела Влада Републике Србије, а која је раније престала да важи.

Табела број 5: Преглед кретања броја запослених на неодређено време

Назив правног акта	Број запослених	Стваран број запослених			Више 21/22/23
		2021	2022	2023	
Решење Министарстава за рад	24	19	19	18	-
Из буџета локалне власти	2	2	2	2	-
Правилник о систематизацији у 2023. години	28	21	21	20	-
УКУПАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ		21	21	20	

На дан 31. децембра 2021. године у радном односу на неодређено време било је 21 лице од чега 19 који се финансирају из републичког буџета и два који се финансирају из буџета локалне власти. На дан 30. децембра 2022. године (последњи радни дан у години) у радном односу на неодређено време било је 21 лице од чега 19 који се финансирају из републичког буџета и два који се финансирају из буџета локалне власти. На дан 29. децембра 2023. године (последњи радни дан у години), у радном односу на неодређено време било је 20 лица од чега 18 који се финансирају из републичког буџета и два који се финансирају из буџета локалне власти.

Укупан број лица, на крају ревидираних година, запослених у радном односу на неодређено време у Центру, у оквиру је броја извршилаца прописаног Решењем Министарства за рад и социјалну политику.

Налаз 1.2. Ново запошљавање једног лица на неодређено време у Центру, није извршено у складу са прописима.

Законом о буџетском систему и Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава уређен је поступак за нова запошљавања код корисника јавних средстава. Решењем Министарства рада и социјалне политике дефинисан је број стручних и других радника чији се рад финансира из републичког буџета.

Након спроведених ревизорских поступака закључили смо да је Центар 22. децембра 2023. години засновао радни однос са једним лицем без сагласности комисије.

Због погрешног тумачења одредбе закона о новом запошљавању без сагласности комисије, Центар је засновао радни однос са једним лицем без прописаних сагласности.

Уколико се заснива радни однос без прописаних сагласности обавезе и извршени расходи Центра ће бити већи од одобрених.

Законом о буџетском систему између осталог прописано је да корисницима јавних средстава дозвољено је да без посебних дозвола и сагласности у текућој календарској години приме у радни однос на неодређено време и радни однос на одређено време у својству приправника до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години (умањен за број новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника у тој календарској години), док о пријему новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника изнад тог процента одлучује тело Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства³⁸.

Истим чланом одређено је да почев од 1. јануара 2021. године укупан број запослених на одређено време (изузев у својству приправника), лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, као и посредством агенције за привремено запошљавање и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава, не може бити већи од 10% укупног броја запослених на неодређено време, осим изузетно, уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства.

Поменути чланом дефинисано је и да корисник јавних средстава који има мање од 50 запослених на неодређено време може да има највише до седам запослених, односно ангажованих лица у смислу става 4. овог члана.

Наведеним чланом такође је прописано да у ограничење из става 4. овог члана не убрајају се лица у радном односу на одређено време ради замене одсутног запосленог до његовог повратка, лица радно ангажована посредством Националне службе за запошљавање у циљу спровођења мера активне политике запошљавања у складу са прописима који уређују област запошљавања (јавни радови и додатно образовање и обуке), лица ангажована ради реализације пројеката који се финансирају средствима Европске уније или средствима донација, уколико се накнаде за њихов рад, са припадајућим порезима и доприносима, финансирају из ових извора, као и лица ангажована од стране корисника програма обуке, акредитованих реализатора обуке који су уписани у Сталну листу предавача и других реализатора обука коју води Национална академија за јавну управу.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана не односе се на судије, јавне тужиоце и заменике јавних тужилаца, наставно особље високошколске установе и научно и истраживачко особље

³⁸ члан 27к Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – испр., 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 138/22, 118/21 – др. закон и 92/23)

научноистраживачке организације акредитоване у складу са законом, на изабрана, постављена и именована лица у државним органима и органима јединица територијалне аутономије и локалне самоуправе, као и на директоре јавних предузећа, друштва капитала, установа и јавних агенција чији су оснивачи Република Србија или јединице територијалне аутономије, односно локалне самоуправе, као и на особе са инвалидитетом у складу са прописима који уређују област професионалне рехабилитације и запошљавања особа са инвалидитетом.

Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава прописани је да број лица за која је добијена сагласност Комисије за пријем у радни однос на неодређено време, односно у радни однос на одређено време у својству приправника у претходној календарској години рачуна се у ограничење од 70%, у смислу члана 27к став 1. Закона, у текућој календарској години³⁹.

Решењем Министарства рада и социјалне политике од 1. децембра 2008. године дефинисан је број стручних и других радника чији се рад финансира из републичког буџета, на пословима јавних овлашћења у Центру и то укупно 24 извршиоца.

Према подацима достављеним од субјекта ревизије, комисија је у 2020. години дала две сагласности за три лица, која су запослена у 2021. години. У 2023. години добијена је сагласност за једно лице а запослена су два лица.

Табела број 6: Новозапослена лица по годинама

Закључак комисије	Одобрени број лица закључком комисије	Број новозапослених	Разлика (3-2)
1	2	3	4
28.10.2020. година	2	0	(2)
28.10.2020. година	1	0	(1)
2021. година	0	3	3
28.02.2023. година	1	2	1
Укупно	4	5	1

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова у центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац број 01-110-1085/18 од 14. марта 2018. године систематизовано је 11 радних места. Након свих измена интерног акта у 2023. години систематизовано је 16 радних места.

На дан 31. децембра 2021. године, у радном односу било је укупно 22 извршиоца од чега један по уговору о раду на одређено време, а на дан 30. децембра 2022. године 23 извршиоца од којих два лица по уговору о раду на одређено време од којих једно ради замене привремено одсутне запослене.

Правилником о изменама и допунама правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова у центру за социјални рад „Сава Илић“ у Аранђеловцу од 21. јула 2023. године систематизована су радна места за још два извршиоца, чија плата се финансира из локалног буџета општине Аранђеловац, ангажованих за рад на радним местима Лични пратилац деце са инвалидитетом-сметњама у развоју и Сарадник на

³⁹ члан 7 Уредбе о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 159/20 и 116/23)

услугама (дневног боравка) у локалној заједници. Правилником о изменама и допунама правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова у центру за социјални рад „Сава Илић“ у Аранђеловцу од 10. августа 2023. године постојећа систематизација је допуњена једним стручним радником на услузи лични пратилац детета и једним стручним радником на услузи помоћ у кући, који се финансирају из локалног буџета. Након наведених измена систематизације у 2023. години, Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова у центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац прописано је укупно 28 извршилаца од којих 20 који се финансирају из буџета Републике Србије и осам који се финансирају из буџета оснивача. Према подацима презентованим од субјекта, на дан 29. децембра 2023. године, у радном односу било је укупно 24 извршиоца од чега четири лица по уговору о раду на одређено време од чега једно лице ради замене привремено одсутне запослене.

Број запослених у радном односу у Центру у оквирима је броја извршилаца прописаног Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова у центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац број 01-110-1085/18 од 14. марта 2018. године са одговарајућим изменама и допунама правилника.

Према информацији и пратећој документацији презентованој од субјекта ревизије у погледу радног односа на неодређено време, у 2021. години једном лицу је престао радни однос, због одласка у пензију, а у 2023. години престао је радни однос на неодређено време три лица због одласка у пензију.

Комисија за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава дала је сагласност за пријем у радни однос на неодређено време и то: закључком број 112-7985/2020 од 28. октобра 2020. године за два извршиоца, закључком број 112-8368/20 од 28. октобра 2020. године за једног извршиоца и закључком од 28. фебруара 2023. године за једног извршиоца.

Према презентованој информацији одговорних лица субјекта ревизије и достављеној документацији у 2021. години су запослена три лица на неодређено време, и презентоване су нам сагласности надлежних органа за три извршиоца. У 2023. години два лица засновала су радни однос на неодређено време а презентована нам је сагласност за једног извршиоца. Информацијом одговорних лица Центра од 9. августа 2024. године између осталог се истиче да је запослени дипломирани правник стекао услов за старосну пензију септембра 2023. године. Центар је слао обрасце комисији у току године, да би новембра 2023. године добио обавештење од министарства да је корисницима јавних средстава дозвољено да без посебних дозвола приме у радни однос на неодређено време и у радни однос на одређено време у својству приправника до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години. Раније се дешавало да Центар уколико не прими одмах по одласку у пензију запосленог друго лице, изгуби радно место и финансије за исто. Како Центар није могао да дозволи да изгуби још једно радно место и финансијска средства за исто, а обзиром да не постоји лице које би обављало послове и заменило пензионисаног правника то је децембра 2023. године на неодређено време примљен дипломирани правник.

Центар је погрешно применио наведено правило, јер је запослио поменуто лице у радни однос на неодређено време у истој текућој години у којој су били и одласци у пензију, а у претходној календарској години није било одласака у пензију. Радни однос је заснован 22. децембра 2023. године а расходи за зараду су извршени 2024. године, због чега нису квантификовани.

Због погрешне примене прописа са једним запосленим је у 2023. години заснован радни однос на неодређено време без сагласности комисије, погрешном применом правила да се без посебних дозвола и сагласности у текућој календарској години могу примити лица

у радни однос на неодређено време до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години. Центар је запослио поменуто лице у радни однос на неодређено време у истој текућој години у којој су били и одласци у пензију, а у претходној календарској години није било одлазака у пензију, чиме је погрешно применио наведено правило.

У периоду 2021-2023. година Центар је закључивао уговоре о раду и на одређено време. Уговори о раду на одређено време односе се на једну запослену за послове стручног радника на управно правним пословима у 2021. години, затим замену привремено одсутне запослене и запослену на пословима стручног радника за управно правне послове у 2022. години и замену привремено одсутне запослене, послове сарадника на услузи (дневни боравак), стручни радник на услузи помоћ у кући, и лични пратилац детета и ученика у 2023. години.

Укупан број ангажованих лица за рад на одређено време (који се рачунају у збир) је у оквиру ограничења одређених Законом о буџетском систему.

Препорука број 1: Препоручујемо одговорним лицима Центра да, ново ангажовање лица, обављају у складу са Законом о буџетском систему и Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава.

Налаз 1.3. Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац није поштовао прописе који утврђују услове за заснивање радног односа у Центру.

Закон о социјалној заштити у делу који се односи на Установе социјалне заштите прописује да послове социјалне заштите обављају стручни радници, стручни сарадници, помоћни радници и друга лица. Законом о раду су дефинисани елементи уговора о раду.

Након спроведених ревизорских поступака закључили смо да називи радних места у седам уговора о раду нису усаглашени са називима радних места из важећег Правилника о систематизацији и организацији процеса рада у центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац, уговори о раду за део запослених нису у потпуности усаглашени са одредбама члана 33 Закона о раду, јер су уговарани на износ минималне зараде, без елемената за утврђивање основне зараде и номиналног износа зараде у моменту закључивања. Уговор са директорком закључен је на неодређено време иако је законом прописано да се закључује на одређено време, два уговора на одређено време за исту запослену носе исти број, закључени су за исти период са различитим осталим садржајем и један уговор на одређено време закључен је на период дужи од законом прописаног.

Центар није у периоду 2021-2023. година закључивао уговоре о раду у складу са прописима.

Уколико уговори о раду нису у складу са прописима може доћи до погрешног тумачења елемената уговора, што може изазвати веће расходе и утицати на остваривање циљева пословања Центра.

Закон о социјалној заштити у делу који се односи на Установе социјалне заштите прописује да послове социјалне заштите обављају стручни радници, стручни сарадници,

помоћни радници и друга лица. Исти закон⁴⁰ наводи да су стручни радници у центру за социјални рад социјални радник, психолог, педагог, андрагог, специјални педагог, правник и социолог, док су стручни сарадници лица друге одговарајуће струке, са стеченим високим образовањем на студијама првог и другог степена, односно на основним студијама, која обављају послове из своје струке у центрима социјалне заштите и код пружаоца услуга социјалне заштите.

Правилником о организацији и систематизацији послова у јавној служби (у даљем тексту Правилник), утврђују се организациони делови у јавној служби, радна места у организационим деловима, као и радна места за која се као посебан услов предвиђа познавање језика и писама националне мањине који је у службеној употреби на територији јединице локалне самоуправе у којој се налази седиште јавне службе, односно њене организационе јединице, опис послова који се обавља на радним местима, одређене стручне спреме, односно образовања потребног за обављање послова радног места, број извршилаца и други посебни услови за рад на тим пословима⁴¹.

Правилником о систематизацији у оквиру сваке организационе јединице дефинишу се називи радних места, стручна спрема, услови за запослење, радно искуство, посебни услови, као и број потребних извршилаца и извор финансирања. Стручна спрема, односно образовање у Правилнику се одређује навођењем врсте и нивоа, односно степена образовања потребног за обављање послова одређеног радног места, при чему на истом радном месту, ако природа посла то дозвољава, може бити одређено највише два узастопна нивоа, односно степена образовања⁴². Полазећи од дефинисања назива радног места и утврђивања броја потребних извршиоца, један од битних услова за запослење је стручна спрема коју запослени поседује. Стручна спрема за свако радно место прописана је Правилником о организацији и систематизацији послова, а доказује се одговарајућом дипломом образовне установе.

Радни однос се заснива закључењем уговора о раду између запосленог и директора, односно запосленог којег он овласти. Уговор садржи елементе прописане законом којим се уређује област рада, с тим што се као назив посла у уговору о раду наводи назив радног места из Правилника о организацији и систематизацији послова у јавној служби⁴³. Приликом ангажовања радника и закључивањем Уговора о раду неопходно је прецизно утврдити и дефинисати називе радних места, као и опис послова које ће запослени обављати на одговарајућем радном месту. Сви запослени имају исте услове за заснивање радног односа без обзира у којој организационој јединици ће обављати свој рад. Пре закључивања уговора о раду запослени је у обавези да приложи доказе на основу којих верификује своју стручну спрему, радно искуство које поседује као и остале доказе који су неопходни за дато радно место (лиценце за обављање послова, завршена обука по одговарајућем акредитованом програму и остало).

У Центру за социјални рад „Сава Илић“ у Аранђеловцу запослени су рад обављали у Центру у Аранђеловцу и у Одељењу у Тополи.

У току поступка ревизије узорковали смо досијеа запослених и документацију која се налази у њима. Поређењем важећег Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места закључили смо да називи радних места из уговора о раду запослених нису у складу са називима радних места из важећег Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији. Важећим Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова из 2018. године нису систематизована радна места административни радник, специјални педагог 2 и правник 1и 2 на којима је распоређено

⁴⁰ Закон о социјалној заштити члан 136

⁴¹ Закон о запосленима у јавним службама члан 30 став 1

⁴² Закон о запосленима у јавним службама, члан 30 став 7

⁴³ Закон о запосленима у јавним службама члан 36 став 1и 2

пет запослених. Називи два радна места из уговора о раду формално не одговарају називима радних места из систематизације. У наредној табели дајемо преглед неусаглашених систематизованих радних места и назива радних места из уговора о раду.

Табела број 7: Поређење назива уговорених и систематизованих радних места

Уговорена радна места	Систематизована радна места	Број запослених
Административни радник	/	1
Специјални педагог 2	/	1
Правник 2	/	1
Правник 1	/	2
Шеф рачуноводства	Дипломирани економиста за финансијско-рачуноводствене послове	1
Спремачица	Чистачица	1
Укупно		7

Уколико уговори о раду нису у складу са прописима може доћи до погрешног тумачења елемената уговора, што може изазвати веће расходе Центра.

На основу спроведених ревизорских поступака закључили смо да запослени у Центру поседују стручну спрему/образовање прописано за дато радно место, које је верификовано одговарајућом дипломом образовне установе.

Стручни радници и стручни сарадници у социјалној заштити имају право и дужност да у току професионалног рада стално прате развој науке и струке и да се стручно усавршавају ради одржавања и унапређивања професионалних компетенција и квалитета стручног рада⁴⁴. Усавршавање стручних радника услов је за напредовање и стицање, односно обнављање лиценце. Лиценца се издаје од стране Коморе социјалних радника и то за обављање основних стручних послова социјалне заштите, специјализованих стручних послова социјалне заштите, супервизијских послова као и правних послова у социјалној заштити.

Правилник Центра⁴⁵ наводи да се лиценца за рад издаје стручном раднику ако испуни услове прописане законом и ако је успешно завршио одговарајући акредитовани програм обуке. Након истека рока за који је издата (шест година), лиценца може бити продужена на захтев стручног радника и под условима прописаним законом.

Стручни радници у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац поседују лиценце за обављање стручних послова у складу са важећим прописима.

Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад, који је донет 2008. године, уређено је обављање делатности центара у вршењу јавних овлашћења и то: организација, нормативи, стандарди стручног рада и садржај и начин вођења евиденције о корисницима и документације о стручном раду. Од дана доношења Правилника, мењане су одредбе којим се уређује организација рада, стандарди за вођење случаја и вођење евиденције и документације, али критеријуми за утврђивање норматива кадрова, нису мењани.

Нормативом кадрова одређени су број и структура стручних и других радника у центрима.

⁴⁴ Закон о социјалној заштити, члан 144

⁴⁵ Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова у ЦЗР "Сава Илић" Аранђеловац, бр.01-110-1085/18 од 14. марта члан 10

Критеријум на основу којег се одређује одговарајући број стручних и других радника је број становника на подручју за које се центар оснива.

Према последњем попису становништва из 2022. године, број пописаних становника општине Аранђеловац и општине Топола износи 60.431.

Према Правилнику о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад, вршење јавних овлашћења утврђених законом обезбеђује се у ЦСР који има најмање запослене следеће раднике⁴⁶:

- директора,
- 3 стручна радника на пословима социјалног рада,
- 1 правника на управно правним пословима,
- 1 радника на административно финансијским пословима,
- 1 радника на техничким пословима.

Правилник такође прописује да се за подручје ЦСР који обухвата 15.000 становника одређује један стручни радник на пословима социјалног рада и даље још један на сваких 5.500 становника. Један правник на управно-правним пословима се одређује за подручје ЦСР са мање од 30.000 становника, и даље по један на сваких 30.000 становника и један стручни радник на пословима планирања и развоја за подручје центра који има 150.000 становника и даље по један на сваки даљих 250.000 становника⁴⁷.

Имајући у виду величину општине Аранђеловац и општине Топола, број других радника утврђен за величину ових општина је три радника на административно финансијском пословима и два радника на техничким пословима у центру који се оснива за подручје од 60.000 до 100.000 становника.

Центру у коме је просечан број корисника права и услуга из надлежности Републике Србије по запосленом у претходној години повећан у односу на просечан број корисника по запосленом у Републици Србији може се одобрити повећање у односу на утврђен број запослених⁴⁸.

Постојећим нормативом је такође прописано да се у центру по правилу запошљава најмање 50% социјалних радника у односу на укупан број стручних радника⁴⁹.

Овако постављени критеријуми одређивања броја стручних и других радника у ЦСР имали су за циљ равномерну оптерећеност стручних радника у свим центрима, односно да укупан број стручних и других радника буде сразмеран броју становника на подручју центра.

Правилником је систематизовано 11 радних места за обављање послова из надлежности Центра и то:

1. Директор Центра за социјални рад – 1 извршилац;
2. Руководилац одељења у Тополи – 1 извршилац;
3. Супервизор у центру за социјални рад – 1 извршилац;
4. Водитељ случаја у центру за социјални рад–руководилац службе – 3 извршиоца;
5. Водитељ случаја у центру за социјални рад – 9 извршиоца;
6. Стручни радник на управно правним пословима - 2 извршиоца;
7. Дипломирани економиста за финансијско-рачуноводствене послове - 1 извршилац;
8. Благајник – 1 извршилац;

⁴⁶ Члан 41 Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада ЦСР

⁴⁷ Члан 42 и 43 Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада ЦСР

⁴⁸ Члан 44 Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада ЦСР

⁴⁹ Члан 44а Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада ЦСР

9. Технички секретар - 1 извршилац;
10. Возач возила Б категорије – 1 извршилац;
11. Чистачица - 1 извршилац.

У наредној табели дајемо преглед запослених у периоду од 2021-2023. године у односу на норматив утврђен Решењем Министарства за рад и то за запослене који се финансирају из средстава буџета Републике Србије.

Табела број 8: Преглед броја запослених у ЦСР „Сава Илић“ Аранђеловац у односу на утврђене нормативе

Правилник о нормативима	Назив радног места	Норматив према Правилнику	Број запослених у ЦСР "Сава Илић" Аранђеловац		
			31.12.2021. година	31.12.2022. година	31.12.2023. година
	Извор финанс.	Буџет РС	Буџет РС	Буџет РС	Буџет РС
	директор	1	1	1	1
Члан 42 стручни радници	стручни радници на пословима социјалног рада	12	11	11	10
	правник на управно-правним пословима	3	2	2	2
Члан 43 други радници	административно-финансијски послови	4	3	3	3
	технички послови	3	2	2	2
Укупно		23	19	19	18

Центар је у периоду 2021-2023. године из буџета финансирао мањи број радника од броја прописаног нормативом.

У наредној табели дајемо преглед броја становника, броја корисника и проценат попуњености радних места у односу на нормативе у 2023. години:

Табела број 9 : Подаци о запосленима чија зарада се финансира из буџета РС у ЦСР „Сава Илић“ Аранђеловац за 2023. годину

ЦСР	Број становника	Број корисника	Решење Министарства	Систематизација	Попуњеност у 2023.г	Процент попуњености
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7(6/4)</i>
ЦСР Аранђеловац	60.431 ⁵⁰	4.825	24	24	24*	100%

*Са четири лица закључени су уговори на одређено време

⁵⁰ Податак након пописа становништва из 2022. године

Према Правилнику о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад⁵¹ дефинисано је да је организациона јединица служба у којој се реализује део активности из делатности центра, како би се што боље остварили организациони циљеви, управљање обухватом посла, контрола рада, квалитет и ефикасност. Истим Правилником⁵² ближе је прецизирано да се унутрашње организационе јединице образују уколико је на стручним пословима у центру ангажовано најмање десет запослених са одговарајућом стручном спремом, док у центру који је основан за две или више општина, могу се формирати и посебна одељења за подручје једне општине. Основне унутрашње јединице су: Служба за заштиту деце и младих, Служба за заштиту одраслих и старих, Служба за правне послове и служба за финансијско-административне и техничке послове.

Систематизација радних места, унутрашње уређење као и организациона структура утврђени су интерним актом Центра. У Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији послова у Центру за социјални рад „Сава Илић“ у Аранђеловцу број: 01-110-1085/18 од 14. марта 2018. године чланом 12 систематизовани су организациони делови и делокруг рада Центра. Поред Седишта у Аранђеловцу и Одељења у Тополи, Центар има посебну организациону јединицу за пружање услуга социјалне заштите и то:

- помоћ у кући старим особама и особама са инвалидитетом у граду и селу;
- дневни боравак за децу са сметњама у развоју и
- лични пратилац детета и ученика,

Према Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији послова (члан 35) у Центру постоји Служба за заштиту деце и младих, у оквиру које посао обављају руководиоци службе, супервизор и три водитеља случаја и Служба за заштиту одраслих и старих где послове из области социјалне заштите обављају руководиоци службе, супервизор и два водитеља случаја. Управно-правне послове у Центру обављају правници, који два пута седмично свој посао обављају у Одељењу у Тополи, док се финансијско-административни и технички послови обављају у Аранђеловцу, за подручје рада општине Аранђеловац и општине Топола.

На основу спроведених ревизорских поступака закључили смо да је Центар унутрашње уређење и организациону структуру уредио у складу са Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад.

Законом о раду⁵³ су дефинисани елементи уговора о раду. Уговор о раду садржи:

- 1) назив и седиште послодавца;
- 2) лично име запосленог, место пребивалишта, односно боравишта запосленог;
- 3) врсту и степен стручне спреме, односно образовања запосленог, који су услов за обављање послова за које се закључује уговор о раду;
- 4) назив и опис послова које запослени треба да обавља;
- 5) место рада;
- 6) врсту радног односа (на неодређено или одређено време);
- 7) трајање уговора о раду на одређено време и основ за заснивање радног односа на одређено време;
- 8) дан почетка рада;
- 9) радно време (пуно, непуно или скраћено);
- 10) новчани износ основне зараде на дан закључења уговора о раду;
- 11) елементе за утврђивање основне зараде, радног учинка, накнаде зараде, увећање зараде и друга примања запосленог;

⁵¹ Према Правилнику о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад, члан 15

⁵² Правилник о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад, члан 24 став 1

⁵³ Закон о раду Службени гласник Републике Србије број 24/2005....113/2017 и 98/2018. – аутентично тимачење члан 33

- 12) рокови за исплату зараде и других примања на које запослени има право;
- 13) трајање дневног и недељног времена.

Уговор о раду не мора да садржи елементе из става 1 тачка 11-13) овог члана ако су они утврђени законом, колективним уговором, правилником о раду или другим актом послодавца у складу са законом, у ком случају у уговору мора да се назначи акт којим су та права утврђена у моменту закључења уговора о раду.

На права и обавезе која нису утврђена уговором о раду примењују се одговарајуће одредбе закона и општег акта.

На основу спроведених ревизорских поступака утврдили смо да су са једном запосленом на одређено време закључена два уговора о раду који носе исти број у два узаstopна дана, односе се на исти период ангажовања, али се разликују у делу стручне спреме, у једном уговору је дефектолог - седми степен а у другом средња стручна спрема, разликује се назив радног места, у једном је Сарадник на услугама у локалној заједници а у другом послови из члана 486 Правилника о систематизацији. У једном се утврђује плата у износу минималне зараде а у другом новчани износ основне зараде на дан закључења уговора о раду без коефицијента радног места. За обрачун плата у 2023. години примењен је коефицијент 6,17 који одговара коефицијенту спремачице са првим степеном стручне спреме. Запослена је по занимању дефектолог и има лиценцу за рад која важи до 2029. године и потписом је потврдила пријем оба уговора.

Код две запослене закључивани су уговори на одређено време, којима је уговарана исплата минималне зараде без коефицијента и новчаног износа основне зараде на дан закључења уговора о раду. За обрачун плата у 2023. години примењен је коефицијент 6,17 који одговара коефицијенту спремачице са првим степеном стручне спреме.

Са директорком Центра закључен је 2010. године уговор о раду на неодређено време, који се није мењао са изменом прописа, што није у складу са чланом 124 став 2 Закона о социјалној заштити који прописује да мандат директора центра за социјални рад траје четири године и исто лице може бити поново именовано за директора. Из наведеног закључујемо да у уговору о раду врста радног односа није уговорена у складу са прописима, јер уместо одређеног уговорено је неодређено радно време.

Са једном правницом закључиван је уговор на одређено време у периоду од три узаstopне године, иако је максимални рок за ангажовање лица на одређено време прописан чланом 37 Закона о раду 24 месеца без прекида (запослена није мењала одсутног радника).

Због непоштовања прописа приликом сачињавања и закључивања уговора о раду у Центру, део уговора о раду закључених са запосленим лицима не одговара важећем правилнику о систематизацији послова у Центру у делу који се односи на назив радног места, уговор о раду не садрже све елементе прописане Законом о раду, део уговора је закључен супротно важећим прописима у делу који се односи на врсту радног односа, уговорене коефицијенте и дужину трајања уговора о раду на одређено време.

Уколико Центар не закључује уговоре о раду у складу са важећим прописима могу бити повећани расходи Центра.

Препоручујемо одговорним лицима Центра да:

Препорука број 2: Називе радних места у уговорима о раду усагласе са важећим Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места.

Препорука број 3: Уговори о раду које буду закључивали у наредном периоду садрже све елементе прописане важећим законским прописима.

Препорука број 4: Уговор са директорком/ком уговарају на одређено време у складу са актом о именовану.

Налаз 1.4. Центар је исправно вршио обрачун плата у делу који се односи на прописане коефицијенте, основице за обрачун плата и време проведено на раду.

Закон о раду прописује да се зарада састоји од зараде за обављени рад и времена проведеног на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду. Законом о запосленима у јавним службама прописано је да се основна плата одређује множењем основице са коефицијентом за обрачун плате. Центар је исправно вршио обрачун плата јер је примењивао прописане коефицијенте, основице за обрачун плата и водио уредну евиденцију о времену проведеном на раду.

Закон о раду прописује да се зарада састоји од зараде за обављени рад и времена проведеног на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду.⁵⁴

Законом о запосленима у јавним службама прописано је да се основна плата одређује множењем основице са коефицијентом за обрачун плате. Основна плата одређује се за радно место за које је запослени закључио уговор о раду, односно на које је премештен у складу са законом⁵⁵.

Основица за обрачун основне плате за остварене сате рада за запосленог који у току месеца није остварио пун фонд сати због одсуства са рада у складу са законом или због рада са непуним радним временом, добија се дељењем основице са бројем 174 (Члан 108 Закона о запосленима у јавним службама).

Документ на основу кога се одобрава исплата и врши евиденција расхода за плате запослених су месечне рекапитулације плата, потписане од стране лица које је рекапитулацију саставило - шефа рачуноводства, и одобрене од стране директора Центра, за сваки извор финансирања посебно.

Табела број 12 : Преглед броја запослених по месецима исказан у рекапитулацијама плата

Месец	Број запослених 2021. године	Број запослених 2022. године	Број запослених 2023. године
Јануар	21	22	23
Фебруар	22	22	23
Март	22	23	25
Април	22	23	25
Мај	22	23	25
Јун	22	23	25
Јул	22	23	25
Август	23	23	25
Септембар	23	23	25
Октобар	23	23	25
Новембар	23	23	25

⁵⁴ Члан 105 Закона о раду

⁵⁵ Члан 105 Закона о запосленима у јавним службама

Децембар	22	23	25*
----------	----	----	-----

*У број запослених је урачуната запослена на породичном боловању, која прима накнаду преко фонда и за коју је примљена замена на одређено време

Плате запослених у Центру

Плате запослених у установама социјалне заштите по основу цене рада су производ основнице и коефицијента.

Средства потребна за исплату плата планирају се годишњим финансијским планом Центра а извршени расходи исказују у Извештају о извршењу буџета - образац број 5.

Табела број 13: Преглед планираних и извршених расхода за плате.

Година	Финансијски план	Извршени расходи	-у динарима-
2021.	30.761.000	30.438.000	
2022.	33.145.000	32.967.000	
2023.	38.925.000	38.280.000	

Основица за обрачун плата

Основица за обрачун и исплату плата запослених у државним органима и јавним службама утврђује се актом Владе Републике Србије у нето износу.

Табела број 14: Преглед основица за обрачун и исплату плата у периоду од 2021-2023. година

Нето основице за обрачун плата у социјалној заштити (републички и локални ниво)					
Период примене	Од децембра 2020. године	Од марта 2021. године	Од јануара 2022. године	Од јануара 2023. године	Од октобра 2023. године
За остале запослене (немедицинско особље)	3.464,45	3.514,65	3.795,82	4.270,30	4.270,30

У поступку ревизије извршена је провера примењене основице у месечним обрачунама плата и утврђено је да приликом обрачуна плата запослених у 2021, 2022. и 2023. години Центар примењивао основицу за обрачун и исплату плата утврђену актом Владе Републике Србије.

Утврђивање коефицијента за обрачун плата

Коефицијенти за обрачун плата запослених у Центру прописани су Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама а утврђују се уговором о раду, на основу сложености послова, одговорности, услова рада и стручне спреме. Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним

службама⁵⁶ (у даљем тексту Уредба), утврђују се коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених и то:

1. У јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе;
2. У јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање;
3. У организацијама обавезног социјалног осигурања.

За установе социјалне заштите утврђени су коефицијенти у оквиру члана 2 тачке 11 ове Уредбе.

Коефицијент за обрачун плата запослених у Центру одређује се уговором о раду, на основу врсте послова и стручне спреме, одговорности и руковођења и по основу стручно признатих и научних звања. Опис послова, потребна стручна спрема, радно искуство и остали услови за обављање послова сваког радног места ближе су одређени Правилником о организацији и систематизацији послова Центра.

Извршили смо поређење основних коефицијената за обрачун плата из Уредбе са коефицијентима из уговора о раду које дајемо у табеларном прегледу.

Табела број 10: Преглед уговорених и коефицијената из Уредбе по годинама за све запослене у току године

Назив радног места	Основни коефицијент из уредбе	Основни коефицијент из уговора о раду	Број запослених 2021. године	Број запослених 2022. године	Број запослених 2023. године
Директор*	25,84	25,84	1	1	1
Руководилац одељења међуопштинског центра за социјални рад	25,22	25,22	1	1	1
Супервизор у Тополи	21,3	21,3	1	1	1
Стручни радници 7. Степен и шеф рачуноводства	19,35	19,35	12	12	14
Руководилац службе у центру за социјални рад	21,5	21,5	2	2	2
Водитељ случаја 6. степен	15,83	15,83	3	2	2
Благајник 4. степен	10,69	10,69	1	1	1
Други радници 4. степен	10,69	10,69	1	1	1
Возач (КВ возач)	10,03	10,03	1	1	1
Спремачица	6,17	6,17	1	1	1
Сарадници на услугама у заједници 4. степен	10,69	6,17			2
Укупно			24**	23	27***

*10% од основног коефицијента за општине са 30.000-50.000 становника 2,58

**Урачунато једно лице које је отишло у пензију и једно је раскинуло радни однос

⁵⁶ Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, чланови 1 и 2.

***Урачуната три лица која су отишла у пензију

Центар са две запослене на одређено време није уговорио коефицијенте за исплату плата а вршио је исплату по коефицијентима нижим од прописаних, што је описано у делу елементи уговора о раду.

Упоредили смо додатне коефицијенте по основу руковођења из уговора о раду и Уредбе за које дајемо преглед.

Табела број 11: Упоредни преглед додатних коефицијената из Уредбе и уговора о раду

Назив радног места	Додатни коефицијент из уредбе	Коефицијент из уговора о раду
Директор*	2,58	2,58
Шеф рачуноводства у ЦСР са 30.000-50.000 становника	1,7	1,7
Руководилац одељења међуопштинског ЦСР до 30.000 становника у Тополи	0,5	0,5

*10% од основног коефицијента за општине са 30.000-50.000 становника 2,58

Центар је уговорио додатне коефицијенте по основу руковођења у складу са прописима.

У поступку ревизије извршена је провера усклађености утврђених коефицијената у закљученим уговорима о раду и у месечним обрачунима плата. Коефицијенти из уговора о раду запослених Центра одговарају коефицијентима из месечних обрачуна плата.

Евиденција о запосленима у ЦСР Аранђеловац

Законом о евиденцијама у области рада прописано је да евиденција о зарадама запослених лица садржи податке о радном времену и његовом коришћењу, која, између осталог, обухвата податке о укупно оствареним ефективним часовима рада, као и податке о неизвршеним часовима за које се прима накнада, а који се, између осталог, односе на часове годишњег одмора⁵⁷.

Чланом 147 Закона о социјалној заштити прописано је да распоред рада, почетак и завршетак радног времена установе социјалне заштите, односно овлашћеног пружаоца услуга социјалне заштите утврђује оснивач уз сагласност наручиоца услуге.

Центар није у поступку ревизије доставио одлуку о радном времену, донету од стране оснивача. Радно време Центра је радним данима од 8-15 часова. Са запосленима је уговорено радно време од 40 часова недељно.

Скретање пажње број 2: Скрећемо пажњу оснивачима Центра за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац да није донета Одлука о радном времену, коју је у складу са чланом 147 Закона о социјалној заштити требао донети оснивач Центра.

Трећи елемент који одређује висину плате, поред основнице и коефицијента, је време проведено на раду.

⁵⁷ Члан 24 став 1 Закона о евиденцијама у области рада.

Евиденције присуства/одсуства са посла у Центру води се тако што се запослени приликом доласка и одласка са посла пријављују електронски. Поред електронских евиденција Центар има попуњен карнет у који се уноси број дана и сати рада запосленог, одсуства са рада (годишњи одмор, плаћено одсуство и државни празник).

У току ревизије Центар је доставио информацију у којој је навео да је у току 2021, 2022. и 2023. године доносио збирна решења о данима годишњих одмора, а да су запослени користили први део годишњег одмора у складу са Решењем, а други део према својим потребама, и да ново решење о периоду коришћења утврђених дана годишњег одмора није доношено.

Увидом у достављену документацију, за период јануар 2021-децембар 2023. година, закључили смо да због неправилне примене прописа Центар није доносио решења којима се утврђује период коришћења другог дела годишњег одмора.

Од јануара 2024. године Центар је у програму „Созис“ доносио појединачна решења о коришћењу годишњег одмора, чиме је утврђена неправилност отклоњена, па нема потребе за давањем препоруке за отклањање утврђене неправилности.

Налаз 1.5. Обрачун накнада, додатака, пореза и доприноса на плату није у складу са прописима у делу који се односи на обрачун минулог рада.

Право запослених на додатке на плату и накнаде плате утврђено је прописима којима се уређују права запослених у јавним службама, и то: Законом о запосленима у јавним службама, Законом о раду, Законом о платама у државним органима и јавним службама, Законом о социјалној заштити и Посебним колективним уговором за социјалну заштиту у Републици Србији.

Обрачун накнада, додатака, пореза и доприноса на плату у 2021. години и до марта 2022. године запослених радника у Центру није у складу са прописима, због погрешно обрачунатог минулог рада.

Погрешно обрачунат минули рад у наведеном периоду је последица недостатка интерних контрола код обрачуна зарада.

Уколико се обрачун минулог рада не врши у складу са прописима извршени расходе за запослене биће већи.

Додаци на плату и накнаде плате

Право запослених на додатке на плату и накнаде плате утврђено је прописима којима се уређују права запослених у јавним службама, и то: Законом о запосленима у јавним службама, Законом о раду, Законом о платама у државним органима и јавним службама⁵⁸, Законом о социјалној заштити и Посебним колективним уговором за социјалну заштиту у Републици Србији⁵⁹.

⁵⁸ "Службени гласник РС", бр. 34/2001, 62/2006 - др. закон, 63/2006 - испр. др. закона, 116/2008 - др. закони, 92/2011, 99/2011 - др. закон, 10/2013, 55/2013, 99/2014, 21/2016 - др. закон, 113/2017 - др. закони, 95/2018 - др. закони, 86/2019 - др. закони, 157/2020 - др. закони и 123/2021 - др. закони

⁵⁹ „Службени гласник РС“, бр. 29/2019, 60/2020 и 88/2023;

Додаци на плату

У наредној табели, дат је преглед прописаних стопа за додатке на плату и законских и подзаконских аката којима су ова питања уређена.

Табела број 15: Преглед додатака на плату

Редни број	Назив	Висина и ограничења	Правни основ
1	2	3	4
1.	Додатак за минули рад	0,4% од основице за сваку пуну годину рада остварену у радном односу у установама социјалне заштите	члан 5 став 1 тачка 1) Закона о платама у државним органима и јавним службама; члан 60 став 1 тачка 1) Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у Републици Србији
2.	Додатак за рад недељом	20% од основне плате за сваки сат рада недељом уколико има обезбеђена средства	члан 60 став 2 Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у Републици Србији
3.	Додатак за рад дужи од пуног радног времена	26%	члан 5 став 1 тачка 2) Закона о платама у државним органима и јавним службама; члан 60 став 1 тачка 4) Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у Републици Србији
	Прековремени рад	26%	до 8 сати недељно
	Дежурство	26%	до 10 сати недељно, а изузетно до 20 сати недељно
	Рад по позиву	26%	
4.	Додатак за приправност	10% за број сати проведен у приправности	члан 60 став 1 тачка 5) Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у Републици Србији
5.	Додатак за рад на дан државног и верског празника	110% за стварно извршен број сати	члан 5 став 1 тачка 3) Закона о платама у државним органима и јавним службама; члан 60 став 1 тачка 2) Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у Републици Србији
6.	Додатак за рад ноћу	26% за време проведено на раду у периоду од 22,00–06,00 часова	члан 5 став 1 тачка 5) Закона о платама у државним органима и јавним службама; члан 60 став 1 тачка 3) Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у Републици Србији

Закон о запосленима у јавним службама је прописао да се основна плата одређује множењем основице са коефицијентом за обрачун плате⁶⁰.

Минули рад

Право запосленог на додатак на плату по основу времена проведеног на раду (минули рад) за сваку пуну годину рада остварену у радном односу код послодавца,

⁶⁰ члан 105 став 1 Закона о запосленима у јавним службама

прописано је Законом о раду, Законом о платама у државним органима и јавним службама и Посебним колективним уговором за социјалну заштиту у Републици Србији.

Закон о раду је чланом 108 став 1 тачка 4 прописао обавезу послодавца на исплату минулог рада, а ставом 5 прописано је да основицу за обрачун увећане зараде по основу минулог рада чини основна зарада утврђена у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

Увидом у извештаје о исплаћеним платама у ревидираном периоду утврдили смо да је Центар у периоду од јануара 2021. године до марта 2022. године вршио обрачун и исплату минулог рада тако што је на основну зараду додавао остварене накнаде у том месецу, чиме је увећао основицу за обрачун минулог рада, а самим тим и више исплатио зараду запосленима.

Погрешно обрачунат минули рад се одразио и на израчунавање просека плате у претходних 12 месеци, а који је коришћен за исплаћивање осталих накнада што је у супротности са чланом 108, став 1 тачка 4 Закона о раду. Од априла 2022. године и у 2023. години на нивоу Републике Србије сви центри за социјални рад врше обрачун и исплату плата преко Централног информационог система за обрачун зарада у јавном сектору - Искра, у ком је обрачун минулог рада исправно вршен, због чега не дајемо препоруку за отклањање неправилности.

Неосновано увећање основице за обрачун минулог рада у 2021. години и до марта 2022. године ствара ризик од неоснованог повећања расхода за плате. Од марта 2022. године обрачун минулог рада је вршен у складу са прописима.

Рад дужи од пуног радног времена и приправност

Увидом у достављену документацију утврдили смо да у Центру није било исплата по основу рада дужег од пуног радног времена.

Приправност у Центру је организована тако што је за све активности ван радног времена приправна директорка Центра, која по том основу није остваривала никакву надокнаду.

Накнада плате за дане државног празника, годишњег одмора и плаћеног одсуства

Закон о раду је прописао да запослени има право на накнаду зараде у висини просечне зараде у претходних 12 месеци у складу са општим актом и уговором о раду, за време одсуствовања са рада на дан празника који је нерадни дан, годишњег одмора, плаћеног одсуства, војне вежбе и одазивања на позив државног органа.

Посебним колективним уговором за социјалну заштиту у Републици Србији је утврђено право запосленог на накнаду плате у висини просечне плате у претходних 12 месеци за случајеве: (1) коришћења годишњег одмора; (2) коришћења плаћеног одсуства, војне вежбе, на позив државног органа и др; (3) одсуства са рада на дан празника који је нерадни дан у складу са законом; (4) стручног оспособљавања и усавршавања када то захтева потреба процеса рада и (5) привремене спречености за рад до 30 дана.

У поступку ревизије извршили смо поновно обрачунавање просечне плате и обрачунате накнаде плате и утврдили смо да је Центар у периоду од јануара 2021. године до марта 2022. године обрачун просечне зараде за претходних 12 месеци вршио тако што је на основну зараду додавао погрешно обрачунати минули рад, тако да је и утврђена просечна зарада нетачна.

У периоду март 2022-децембар 2023. године у примени је програм за обрачун плата Искра у ком је обрачун просечне плате исправно вршен, тако да не дајемо препоруку за отклањање утврђене неправилности.

Социјални доприноси на терет послодавца

Финансијским плановима Центра, у оквиру Програмске активности 0005 – Обављање делатности установа социјалне заштите, планирани су расходи за социјалне доприносе на терет послодавца и извршени су у складу са плановима.

Табела број 16: Преглед планираних и извршених расхода за социјалне доприносе на терет послодавца у периоду 2021-2023. година

-у динарима-

Година	Финансијски план	Извршени расходи
2021.	4.205.000	4.183.000
2022.	4.398.000	4.386.000
2023.	4.705.000	4.684.000

У поступку ревизије, извршили смо проверу тачности обрачуна и исплате социјалних доприноса на терет послодавца и утврдили смо да је Центар приликом исплате плата примењивао прописане стопе доприноса.

У периоду обрачуна плата у програму Искра нису утврђене неправилности, па се не даје препорука у том смислу.

Налаз 1.6. У Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац расходи за накнаде у натури, социјална давања запосленима, накнаде трошкова за запослене и награде запосленима нису извршавани у складу са прописима, у делу који се односи на исплату накнаде погребних услуга.

Законом о раду и Посебним колективним уговором за социјалну заштиту прописано је извршење расхода за накнаде у натури, социјална давања запосленима, накнаде трошкова за запослене и награде запосленима.

Приликом исплате накнаде погребних услуга Центар није прибавио доказ о висини насталих трошкова већ је накнаду исплатио у максимално дозвољеном износу.

Због непоштовања интерних аката Центар није прибавио документацију утврђену интерним актом пре исплате погребних трошкова, већ је исплаћена помоћ у висини просечне зараде у Републици Србији без пореза и доприноса, према последњем објављеном податку органа надлежног за статистику, што је максимални износ до ког може бити исплаћена помоћ.

Уколико Центар не буде утврђивао висину стварно насталих трошкова погребних услуга него врши исплату максимално утврђенене накнаде може неосновано увећати расходе.

Закон о раду⁶¹ прописује да послодавац може деци запосленог старости до 15 година живота да обезбеди поклон за Божић и Нову годину у вредности до непорезивог износа

⁶¹ Закон о раду члан 119

који је прописан законом којим се уређује порез на доходак грађана. Такође, Посебан колективни уговор о социјалној заштити у Републици Србији предвиђа да деци запослених до 12 година старости припада право на пригодан поклон за Нову Годину у складу са одлуком послодавца (члан 70 став 2).

Правилник о раду Центра за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац (члан 78), број 01-06-1498/15 од 23. априла 2015. године, наводи да право пригодног поклона припада деци запослених до 10 година у вредности неопорезивог износа, што је мање од права утврђеног Посебним колективним уговором.

На основу приложене документације и презентоване информације, Одлуком о додели пригодних Новогодишњих поклона деци запослених радника прописано је да се исплата поклона врши за децу радника до 15 година живота. Одлука је донета на основу Закључка Владе у коме се наводи да се препоручује органима државне управе, службама Владе, као и свим директним и индиректним корисницима буџета Републике Србије, јединицама локалне самоуправе, као и организацијама за обавезно социјално осигурање да обезбеде износ од 3.000 динара по детету на име поклона за Нову годину.

У периоду од 2021-2023. године Центар је на име трошкова за исплату новогодишњих поклона извршио расходе у износу од 102.000 динара.

Утврђивање мањих права за исплате новогодишњих поклона деци запослених у интерним актима Центра од права утврђеног у Посебном колективном уговору за социјалну заштиту доводи до неусаглашености прописа.

Препорука број 5: Препоручујемо одговорним лицима Центра да усагласе интерна акта са одредбама Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у делу којим се прописује право деце запослених на пригодне поклоне за Нову годину.

Социјална давања запосленима

У оквиру социјалних давања запосленима извршени су расходи за исплату накнада за време одсуствовања с посла на терет фондова (породиљска боловања и боловања преко 30 дана), отпремнине и помоћи, помоћи у медицинском лечењу запосленог или члана уже породице и остале помоћи запосленима.

Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији (члан 64) прописује да запослени остварује право на накнаду плате за време привремене спречености за рад у висини од 65% просечне плате у претходних 12 месеци пре месеца у којем је наступила привремена спреченост за рад. У случају привремене спречености за рад која траје дуже од 30 дана, накнада зараде од 31. дана се исплаћује на терет средстава здравственог осигурања, уколико се не ради о повреди на раду.

У 2021. години нису извршени расходи за боловања преко 30 дана. Током 2022. и 2023. године Центар је извршио обрачун и исплату накнаде за боловања преко 30 дана на основу извештаја о привременој спречености за рад (дознака), што је у складу са прописима.

Отпремнина за одлазак у пензију

Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији⁶² прописује да је послодавац дужан да запосленом исплати отпремнину приликом одласка у пензију у висини три последње исплаћене плате запосленог, с тим што тако исплаћена отпремнина не може бити нижа од три последње исплаћене просечне плате по запосленом код послодавца, односно три просечне зараде по запосленом исплаћене у Републици Србији. Под просечном платом сматра се просечна плата запосленог која је остварена у последња три месеца која претходе месецу престанка радног односа⁶³.

Увидом у документацију у ревидираним годинама у Центру право на исплату отпремнине остварила су четири лица на основу Решења. Исплата за три лица вршена је у периоду од 2021. до 2023. године, док је за једно лице исплата извршена у 2024. години. Расходи за отпремнине у годинама које су предмет ревизије износе 1.315.193 динара.

Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац обрачунао је и извршио расходе по основу отпремнина за одлазак у пензију у складу са важећим прописима.

Помоћ у случају смрти

Посебним колективним уговором за социјалну заштиту је прописао да је послодавац дужан да запосленом исплати накнаду трошкова погребних услуга у случају смрти члана уже породице, а члановима уже породице у случају смрти запосленог, у висини трошкова погребних услуга.

Социјална давања запосленима, поред наведеног, односе се и на помоћи у случају смрти запосленог или члана уже породице. С тим у вези, послодавац је дужан да у случају смрти запосленог, члану уже породице исплати трошкове у висини погребних услуга. Чланом уже породице сматрају се брачни или ванбрачни друг или деца запосленог⁶⁴

Даље је, истим Правилником, прописано да се као трошкови погребних услуга сматрају уобичајени погребни трошкови, утврђени општим актом послодавца. Право на трошкове погребних услуга из члана 67 став 2 остварују се на основу уредне документације, у висини приложених рачуна, а највише до висине месечне просечне зараде у Републици Србији без пореза и доприноса према последњем објављеном податку органа надлежног за послове статистике.

Током 2021. и 2022. године Центар је на име солидарне помоћи у случају смрти члана уже породице запосленог исплатио 195.326 динара за три радника, а да није прибавио рачуне о стварно насталим трошковима.

Због непоштовања одредби интерних аката Центар није пре исплате помоћи у случају смрти прибавио уредну документацију о насталим погребним трошковима, што није у складу са чланом 67 Посебног колективног уговора за социјалну заштиту, исплаћена помоћ је у висини просечне зараде у Републици Србији без пореза и доприноса, према последњем објављеном податку органа надлежног за статистику.

Једнократна новчана помоћ запосленима

У 2022. години на основу Закључка Владе 05 број: 401-3169/2022 од 14. априла 2022. године извршена је исплата једнократне новчане помоћи запосленима у Центру за социјални рад чије се ангажовање у потпуности или делимично финансира средствима из

⁶² Посебни колективни уговор за социјалну заштиту члан 67

⁶³ Закон о запосленима у јавним службама, члан 131

⁶⁴ Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији, члан 67

буџета Републике Србије. Исплата у појединачном износу од 10.000 динара вршена је на основу Одлуке о исплати једнократне новчане помоћи донете од стране Центра, а укупан износ помоћи износи 255.555 динара.

Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац обрачунао је и извршио расходе на основу исплате једнократне новчане помоћи у складу са прописима.

Награде запосленима

Законом о раду предвиђа се да се општим актом, односно уговором о раду може утврдити право запосленог на остваривање права на јубиларну награду. Посебним колективним уговором за социјалну заштиту Републике Србије прописано је да запослени стиче право на јубиларну награду у години у којој навршава 10, 20, 30, 35 и 40 година рада у установи социјалне заштите⁶⁵. Послодавац је дужан да исплату изврши по стицању права на јубиларну награду.

За навршених 10 година рада проведених у радном односу у установи социјалне заштите запослени остварује право на јубиларну награду у износу од 50% просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику, за навршених 20 година запослени остварује право у износу од једне просечне зараде, за навршених 30 година запослени остварује право у износу од једне и по просечне зараде док за навршених 35 и 40 година рада у установи социјалне заштите запослени остварује право на две просечне зараде, односно две и по просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику.

У Центру запосленима који су остварили право на јубиларну награду исплата је вршена на основу Решења. У периоду од 2021. до 2023. године Центар је исплатио јубиларне награде за четири запослена радника која су остварила право на исплату и то: за два запослена радника исплаћена је награда за навршених 20 година рада и за два радника за навршених 30 година рада.

Расходи по основу јубиларних награда у Центру у периоду од 2021. до 2023. године износе 546.219 динара.

Центар за социјални рад „Сава Илић“ у Аранђеловцу обрачунао је и извршио расходе за јубиларне награде запосленима у складу са важећим прописима.

Накнада трошкова превоза за долазак и одлазак са посла

Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији⁶⁶ прописује да је послодавац дужан да запосленом надокнади трошкове за долазак и одлазак са рада (редован рад и рад по позиву) у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, ако послодавац није обезбедио сопствени превоз. Уколико не постоји јавни саобраћај, запослени има право на накнаду за превоз у висини пуне цене карте у јавном превозу за сличну релацију за коју постоји јавни превоз. У цену превозне карте улазе и трошкови припадајуће станичне услуге.

Центар је у 2021. години донео Одлуку о накнади трошкова превоза запослених у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац број: 01-120-1475/21-1 од 27. маја 2021. године на основу које се ближе уређује накнада трошкова запослених за долазак на посао.

⁶⁵ Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији, члан 67

⁶⁶ Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији члан 65

Право на накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада припада запосленима само за дане када су радили односно, не припада за време коришћења годишњег одмора, празника (нерадни рад), привремене спречености за рад, плаћеног и неплаћеног одсуства са рада, мировања радног односа, војне вежбе и у свим другим случајевима одсуства са рада.

Расходи по основу трошкова превоза за запослене у периоду од 2021. до 2023. године у Центру износили су 1.639.029 динара. Исплата је вршена за запослене који свој рад обављају у Центру у Аранђеловцу, као и у одељењу у Тополи. У наставку је табела која приказује расходе на име трошкова за превоз запослених по годинама.

Табела бр 17: Преглед трошкова накнаде превоза у периоду од 2021. до 2023. године

Опис	2021. година	2022. година	2023. година	Укупно
Накнаде трошкова за превоз на посао и са посла	204.279	614.140	820.608	1.638.559

У поступку ревизије утврђено је да је у периоду од 2021. до 2023. године Центар вршио обрачун трошкова превоза на основу потврде о цени месечне карте од локалног превозника, као и на основу писане изјаве запослених о релацији за коју се користи градски или приградски превоз.

Према Информацији одговорних лица, Центар је у периоду од 2021. до 2023. године доносио збирна решења о утврђеном годишњем одмору као и време коришћења првог дела годишњег одмора. Запослени су, даље, према својим потребама, користили годишњи одмор у току године, а евиденција о броју дана искоришћеног/неискоришћеног одмора водила се у „Књизи евиденције присуства запослених“. За дане коришћења годишњег одмора (који нису праћени решењима о коришћењу преосталог броја дана годишњих одмора) у поменутој књизи уписивала се ознака „ГО“ и на тај начин се накнада за превоз умањивала.

Увидом у евиденцију присуства на раду утврдили смо да постоје неусаглашености између дана годишњег одмора на које гласе Решења и дана који се у карнетима воде као дани годишњег одмора, што је утицало на висину исплаћених трошкова за превоз запослених.

Неадекватним контролним активностима и непоштовањем законских оквира и прописа приликом исплате накнаде за превоз може доћи до повећања расхода.

У Информацији одговорних лица Центра наводи се да Центар у 2024. години, почев од 26. јуна 2024. године доноси решења за сваки део годишњег одмора посебно на основу захтева запосленог. Као доказ достављено нам је решење о коришћењу годишњег одмора за једног запосленог. Пошто су утврђену неправилност уочила и одговорна лица Центра и отклонила је у 2024. години, не даје се препорука у том смислу.

Због непоштовања интерних аката помоћ у случају смрти исплаћена је без прикупљених рачуна о насталим трошковима.

Уколико се не документују трошкови у случају смрти постоји ризик од неоснованог повећања расхода.

Препорука број 6: Препоручујемо одговорним лицима Центра да документују трошкове погребних услуга пре исплате помоћи запосленима у случају смрти.

ЗАКЉУЧАК 2. Центар за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац није у потпуности био успешан у управљању ангажовањем лица ван радног односа што може довести у питање ефикасност пословања Центра.

С обзиром на дефинисани проблем, циљ ревизије у овом делу је био да испитамо у којој мери је Центар био успешан у управљању ангажовањем лица ван радног односа у циљу ефикаснијег пословања?

У доношењу закључка на ово ревизијско питање користили смо документацију која је прикупљена од субјекта ревизије и информације прикупљене путем интервјуа који су обављени са руководством субјекта ревизије.

Давање одговора на питање, у којој мери је Центар био успешан у управљању ангажовањем лица ван радног односа у циљу ефикаснијег пословања подразумева давање одговора на следећа питања:

У складу са циљем, поставили смо три питања:

1. Да ли је ангажовање лица ван радног односа у Центру, у складу са прописима?
2. Да ли је Центар планирао број лица, врсту ангажовања и износ средстава који је неопходан за ангажовање лица ван радног односа?
3. На који начин и у којој мери се ангажовање лица ван радног односа рефлектује на ефикасност пословања Центра и остваривање циљева социјалне заштите?

На основу анализе документације субјекта ревизије, достављених изјашњења, одржаних интервјуа и аналитичких доказа, донели смо закључак 2 који темељимо на следећим налазима.

Налаз 2.1. Ангажовање лица ван радног односа у Центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац, није обављано у складу са прописима.

Законом о буџетском систему између осталог прописано је да број запослених на одређено време, лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, као и посредством агенције за привремено запошљавање и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава, не може бити већи од 10% укупног броја запослених на неодређено време, осим изузетно, уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства. Законом о раду прописано је да Послодавац може са одређеним лицем да закључи уговор о делу, ради обављања послова који су ван делатности послодавца.

У поступку ревизије утврдили смо да је Центар у 2021. и 2022. години ангажовао 44 лица закључењем уговора о делу, како би обављао поверене послове дневних услуга у заједници, што није у складу са одредбама члана 199 Закона о раду. Извршени расходи за поменуте послове су износили 1.212.000 динара.

Због погрешне примене прописа у 2021. и 2022. години Центар није тражио сагласности надлежних органа за ангажовање лица ван радног односа. У 2023. години Центар је прибављао сагласност па се препорука у том смислу не даје. Али како се ради о пословима из делатности послодавца то смо закључили да

ангажовање лица ван радног односа путем уговора о делу није у складу са прописима.

Уколико се настави са ангажовањем лица ван радног односа супротно прописима повећаће се расходи Центра.

Законом о буџетском систему између осталог прописано је да је корисницима јавних средстава дозвољено да без посебних дозвола и сагласности у текућој календарској години приме у радни однос на неодређено време и радни однос на одређено време у својству приправника до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години (умањен за број новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника у тој календарској години), док о пријему новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника изнад тог процента одлучује тело Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства⁶⁷.

Истим чланом одређено је да почев од 1. јануара 2021. године укупан број запослених на одређено време (изузев у својству приправника), лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, као и посредством агенције за привремено запошљавање и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава, не може бити већи од 10% укупног броја запослених на неодређено време, осим изузетно, уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства.

Поменути чланом дефинисано је и да корисник јавних средстава који има мање од 50 запослених на неодређено време може да има највише до седам запослених, односно ангажованих лица у смислу става 4. овог члана.

Поред наведеног Центар је закључивао више уговора о делу за послове геронто домаћице и личног пратиоца, послове у вези услуге дневног боравка за децу са сметњама у развоју (неговатељи, логопед, физиотерапеут, спремачица и возач) и са једним лицем уговоре о делу за послове сарадник на услузи (социјални радник-услуга помоћ у кући).

Према документацији на крају године и подацима презентованим од субјекта, утврдили смо да је у периоду 2021-2023. година 44 лица ангажовано, без сагласности комисије, што детаљније приказујемо у табели:

Табела број 18: Број запослених и ангажованих лица и прекорачења дозвољеног броја

Број запослених односно ангажованих лица	Дозвољен број лица*	Број лица одобрених закључком комисије	Број лица запослених по уговору о раду на одређено време, који улазе у збир**	Број лица ангажованих по уговору о делу	Број лица ангажованих без сагласности комисије (прекорачење)
На дан 31.12.2021. године	7	/	1	27	21

⁶⁷ члан 27к Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – испр., 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 138/22, 118/21 – др. закон и 92/23)

На дан 30.12.2022. године	7	/	1	29	23
На дан 29.12.2023. године	7	26	3	27	/

* Дозвољен број лица, без посебне сагласности комисије, ангажованих на одређено време (изузев у својству приправника), по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима и другим основама.

** У ангажоване на одређено време нису урачунати запослени на замени одсутних радника.

Центар је ангажовао лица ван радног односа са последњим радним даном у години, тако да пресек на 31. децембар не би дао објективну слику о броју ангажованих лица, за све године у табели.

Закључком комисије од 28. фебруара 2023. године дата је сагласност за ангажовање 20 лица по основу уговора о делу, сагласност важи за период од 1. марта до 31. августа 2023. године. Закључком комисије од 27. септембра 2023. године дата је сагласност за ангажовање 26 лица по основу уговора о делу, сагласност важи за период од 1. октобра до 31. децембра 2023. године.

Према презентованом прегледу, број ангажованих по основу уговора о делу са стањем на дан 31. децембра 2021. године је укупно 27 лица, по уговору о раду на одређено време (који улазе у збир) ангажовано је једно лице, што је укупно 28 лица. На одређено време и по основу уговора о делу, са стањем на дан 31. децембра 2021. године, више од дозвољеног броја и без сагласности комисије ангажовано је 21 лице, за које је према презентованим подацима субјекта, исплаћена накнада за децембар у нето износу од укупно 566.000 динара.

Број ангажованих по основу уговора о делу на дан 30. децембра 2022. године је укупно 29 лица, по уговору о раду на одређено време (који улазе у збир) ангажовано је једно лице, што је укупно 30 лица. На одређено време и по основу уговора о делу, са стањем на дан 30. децембра 2022. године, преко дозвољеног броја и без сагласности комисије ангажовано је 23 лица, за које је према презентованим подацима субјекта, исплаћена накнада за децембар у нето износу од укупно 646.000 динара.

Последица свега наведеног је да су у 2021. и 2022. години ангажована лица ван радног односа у броју већем од дозвољеног супротно закону, а да није прибављена сагласност комисије за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава за ангажовање лица преко дозвољеног броја.

Због погрешне примене прописа број лица ангажованих на одређено време и по уговорима о делу је већи од дозвољеног Законом о буџетском систему, јер је без сагласности комисије са стањем на дан 31. децембра 2021. године ангажовано преко дозвољеног броја 21 лице и са стањем на дан 30. децембра 2022. године ангажовано 23 лица. За 44 лица преко дозвољеног броја, према презентованим подацима субјекта и достављеној документацији, исплаћена је накнада за децембар за 2021. годину у нето износу од укупно 566.000 динара, а накнада за децембар 2022. године у нето износу од укупно 646.000 динара, што све укупно износи 1.212.000 динара.

На крају 2023. години није утврђена неправилност у погледу броја лица ангажованих ван радног односа па се препорука у том смислу не даје.

Ангажовање лица по основу Уговора о делу

Законом о раду⁶⁸ прописано је да Послодавац може са одређеним лицем да закључи уговор о делу, ради обављања послова који су ван делатности послодавца, а који имају за предмет самосталну израду или оправку одређене ствари, самостално извршење одређеног физичког или интелектуалног посла. Уговор се закључује у писаном облику.

Законом о социјалној заштити прописано је да су услуге социјалне заштите активности пружања подршке и помоћи појединцу и породици ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву. Истим законом одређено је да Установе социјалне заштите оснивају се ради остваривања права у области социјалне заштите и пружања услуга социјалне заштите утврђених законом, као и ради обављања развојних, саветодавних, истраживачких и других стручних послова у социјалној заштити и остваривања другог законом утврђеног интереса. Такође, прописано је да су услуге социјалне заштите подељене у следеће групе:

1) услуге процене и планирања - процена стања, потреба, снага и ризика корисника и других значајних особа у његовом окружењу; процена старатеља, хранитеља и усвојитеља; израда индивидуалног или породичног плана пружања услуга и мера правне заштите и других процена и планова;

2) дневне услуге у заједници - дневни боравак; помоћ у кући; свратиште и друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу;

3) услуге подршке за самосталан живот - становање уз подршку; персонална асистенција; обука за самостални живот и друге врсте подршке неопходне за активно учешће корисника у друштву;

4) саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге - интензивне услуге подршке породици која је у кризи; саветовање и подршка родитеља, хранитеља и усвојитеља; подршка породици која се стара о свом детету или одраслом члану породице са сметњама у развоју; одржавање породичних односа и поновно спајање породице; саветовање и подршка у случајевима насиља; породична терапија; медијација; СОС телефони; активација и друге саветодавне и едукативне услуге и активности;

5) услуге смештаја - смештај у сродничку, хранитељску или другу породицу за одрасле и старије; домски смештај; смештај у прихватилиште и друге врсте смештаја.

Статутом прописано да послови који се односе на права и услуге социјалне заштите о чијем се обезбеђивању стара оснивач обављају се у складу са одлуком оснивача.

Изменама Статута од 3. августа 2017. године прописано је да Центар има и посебну организациону јединицу за пружање услуга социјалне заштите помоћ у кући старим и особама са инвалидитетом у граду и селу, дневни боравак за децу са сметњама у развоју и лични пратилац деце и ученика, о чијем обезбеђивању и финансирању се стара Општина Аранђеловац.

Одлуком Скупштине општине Аранђеловац од 12. децембра 2011. године, прописано је да се оснива у оквиру Центра посебна организациона јединица дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју, која ће у оквиру своје делатности пружати услуге грађанима који имају стање социјалне потребе.

Правилником о пружању услуга социјалне заштите лични пратилац детета и ученика од 14. септембра 2022. године у члану 6 прописано је да услуга социјалне заштите лични пратилац детета и ученика коју обезбеђује локална самоуправа, поверена је Центру.

⁶⁸ Закон о раду, члан 199

Решењем Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања из 2017. године утврђује се да Центар испуњава услове и стандарде за пружање услуге лични пратилац детета и добијање ограничене лиценце на пет година. Решењем истог министарства из 2023. године утврђује се да Центар испуњава услове и стандарде за пружање услуге лични пратилац детета и добијање лиценце са роком важења шест година.

Решењем поменутог министарства из 2018. године утврђује се да Центар испуњава услове и стандарде за пружање услуге помоћ у кући одраслим и старијим и добијање лиценце са роком важења шест година.

Такође нам је презентован захтев за издавање лиценце за услугу дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју из 2017. године, као и допуне документације по истом у 2024. години.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова у центру за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац број 01-110-1085/18 од 14. марта 2018. године, у Центру су систематизоване посебне организационе јединице за пружање услуге помоћ у кући, дневни боравак за децу са сметњама у развоју и лични пратилац деце и ученика. О обезбеђивању и финансирању поменутих услуга стара се Општина Аранђеловац. Такође је дефинисано да у вршењу послова поверених од оснивача, између осталог, Центар одлучује у првом степену о праву на дневни боравак и помоћ у кући и обавља друге послове из делокруга свог рада. У опису послова систематизованог радног места водитеља случаја у центру за социјални рад – руководиоца службе између осталог је наведено да када обавља послове руководиоца обавља послове који се односе на услуге социјалне заштите помоћ у кући старим и особама са инвалидитетом у граду и селу, дневни боравак за децу са сметњама у развоју и лични пратилац деце и ученика, о чијем обезбеђивању и финансирању се стара Општина Аранђеловац.

Према презентованој информацији одговорних лица Центра, у периоду 2021, 2022 и 2023. године на услузи лични пратилац детета и ученика ангажован је по један лични пратилац за свако дете, изузев у једном случају. Лични пратиоци су ангажовани сваког радног дана.

Ангажована лица на услузи помоћ у кући раде сваког радног дана по унапред утврђеном распореду.

Према информацији одговорних лица за услугу дневног боравка деце и омладине са сметњама у развоју, боравак је намењен дневном смештају лица радним данима. Корисници услуге у дневном боравку имају храну, негу и стручни третман који реализују неговатељице, логопед и физиотерапеут.

Центар је у посматраном периоду 2021-2023. година, ангажовао лица ван радног односа и закључивао уговоре о делу ради пружања услуге лични пратилац детета и ученика, услуге помоћ у кући и услуге дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју. Услуге пружају претежно иста лица са којима је закључивано више уговора о делу за пружање истих услуга у различитим периодима у току посматране године.

Табела број 19: Број ангажованих лица ван радног односа са стањем на крају године

Стање на дан	Број лица ангажованих по уговору о делу
На дан 31.12.2021. године	27
На дан 30.12.2022. године	29
На дан 29.12.2023. године	27

Према презентованом прегледу одговорних лица и достављеној документацији, број ангажованих по основу уговора о делу са стањем на дан 31. децембра 2021. године је укупно

27 лица, од чега је једно лице ангажовано на пословима сарадник на услузи (социјални радник, услуга помоћ у кући), 14 лица на пословима личног пратиоца, седам лица на пословима помоћ у кући (геронтодомаћице) и пет лица на пословима у вези услуге дневног боравка за децу са сметњама у развоју (неговатељи, логопед, физиотерапеут и спремачица).

Број ангажованих по основу уговора о делу на дан 30. децембра 2022. године је укупно 29 лица од чега је једно лице ангажовано на пословима одржавања програма финансијске службе, 15 лица на пословима личног пратиоца, седам лица на пословима геронтодомаћице и шест лица на пословима у вези услуге дневног боравка за децу са сметњама у развоју (два неговатеља, логопед, физиотерапеут, спремачица и возач). Одговорна лица Центра су у поступку ревизије појаснила да су у 2021. години ангажовали превозника за довожење деце и лица са сметњама у развоју до и од дневног боравка, али да у 2022. години, због тежине посла, нико се није јавио па је ангажован возач за обављае ових послова.

Број ангажованих по основу уговора о делу на дан 29. децембра 2023. године је укупно 27 лица, од чега је 15 лица ангажовано на пословима личног пратиоца, седам лица на пословима геронтодомаћице и пет лица на пословима у вези услуге дневног боравка за децу са сметњама у развоју (два неговатеља, возач, физиотерапеут и спремачица).

Послови личног пратиоца детета и ученика, помоћи у кући (геронтодомаћица), послови везани за услуге дневног боравка за децу са сметњама у развоју (неговатељи, возач, физиотерапеут, логопед и спремачица) и послови сарадник на услузи (социјални радник-услуга помоћ у кући), за које су закључивани уговори о делу, су у оквиру делатности Центра односно послодавца. За наведене послове Центар поседује лиценце или је у поступку за њихово добијања, одлукама оснивача исти су поверени центру а прописани су и појединим општим актима центра.

Због погрешне примене прописа Центар је закључивао уговоре о делу за обављање послова за пружање услуге лични пратилац детета и ученика, помоћи у кући (геронтодомаћице), дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју и посао сарадник на услузи (социјални радник, услуга помоћ у кући), а који послови су у оквиру делатности центра, односно нису ван делатности послодавца, што није у складу са чланом 199 Закона о раду.

Уколико се уговори о делу закључују супротно прописима могу се повећати расходи Центра.

Препорука број 7: Препоручујемо руководству Центра да лица по основу Уговора о делу ангажује у складу са Законом о раду.

Налаз 2.2. Центар је планирао финансијска средства, врсту ангажовања и број ангажованих лица ван радног односа.

Законом о буџетском систему прописано је да директни и индиректни корисници буџетских средстава који доносе финансијске планове на основу закона, дужни су да своје финансијске планове ускладе са одобреним апропријацијама у буџету. Индиректни корисници средстава буџета локалне власти обавезни су да припреме предлог финансијског плана на основу смерница које се односе на буџет локалне власти. Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите прописано је да пружалац услуге има дефинисан годишњи програм рада који садржи циљеве и активности пословања.

У поступку ревизије утврдили смо да је Центар у Програму рада за посматрани период 2021-2023. године планирао врсту ангажовања и број ангажованих лица ван радног односа за пружање дневних услуга у заједници, док су потребна финансијска средства планирана годишњим финансијским плановима Центра.

Законом о буџетском систему⁶⁹ прописано је да директни и индиректни корисници буџетских средстава који доносе финансијске планове на основу закона, дужни су да своје финансијске планове ускладе са одобреним апропријацијама у буџету. Индиректни корисници средстава буџета локалне власти обавезни су да припреме предлог финансијског плана на основу смерница које се односе на буџет локалне власти⁷⁰.

Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите⁷¹ прописано је да пружалац услуге има дефинисан годишњи програм рада који садржи циљеве и активности пословања. Правилник дефинише начин пружања услуга дневног боравка, помоћ у кући и лични пратилац детета. Послове неговатељице – помоћ у кући пружају особе са завршеном обуком по акредитованом програму коју пружа неговатељица са радним искуством. Лични пратилац детета доступан је детету са инвалидитетом односно сметњама у развоју, стручни радник – лични пратилац има завршену обуку по акредитованом програму за пружање услуге лични пратилац.

Уговор о делу⁷² послодавац може да закључи са одређеним лицем, ради обављања послова који су ван делатности послодавца, а који имају за предмет самосталну израду или оправку одређене ствари, самостално извршење одређеног физичког или интелектуалног посла.

У периоду 2021-2023. година Центар је доносио Програме рада којима је планирао број лица потребних за обављање дневних услуга у заједници и то помоћ у кући, лични пратилац деце и лица ометених у развоју и дневни боравак за особе ометене у развоју. Програмом рада је утврђено да ће се лица ангажовати закључењем Уговора о делу, иако се ради о повереним пословима или пословима из делатности послодавца.

Центар је планирао потребна средства за ангажовање лица ван радног односа у финансијским плановима на позицији остале стручне услуге конто 423599. Средства су обезбеђена у буџету Општине Аранђеловац.

Општина Топола је потребе својих корисника за дневним услугама у заједници решила ван Центра.

⁶⁹ Закон о буџетском систему члан 50 став 3

⁷⁰ Закон о буџетском систему члан 41 став 3). Законом о буџетском систему (члан 42 и 43

⁷¹ Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите Службени Гласник РС 42/2013; 89/2018; 73/2019. члан 5

⁷² Закон о раду члан 199

Табела број 20: Преглед планираних средстава за ангажовање лица ван радног односа у финансијским плановима Центра по годинама – аналитички conto 423599

- у динарима -

Финансијски план	Основни	1. измена	2. измена	3. измена	4. измена
2021. година	10.757.000	11.117.000	15.659.631	15.229.631	
2022. година	10.206.000	15.485.776	15.330.000		
2023. година	10.807.000	10.807.000	10.807.000	10.807.000	13.350.431

У поступку ревизије упоређивали смо планиране и извршене расходе за стручне услуге које дајемо у наредном табеларном прегледу.

Табела број 21: Преглед планираних и извршених расхода за синтетички conto 423500 стручне услуге по годинама

- у динарима -

Стручне услуге по годинама	2021. година	2022. година	2023. година
Финансијски план - последња измена	15.229.631	15.330.000	13.350.431
Извршени расходи conto 4235	14.896.040	15.328.006	12.845.943
Извршени расходи део conta 4239*	1.590.040		
Укупни расходи	16.486.080	15.328.006	12.845.943
Процент извршења плана	108%	100%	96%

* извршени расходи део conta 4239 односе се на услуге пружене у децембру 2020. године

Према информацији одговорних лица субјекта ревизије Центар пружа услугу помоћ у кући од 2008. године. Протоколом о сарадњи закљученим 2017. године између Општине Аранђеловац и Центра дефинисан је начин пружања услуге помоћ у кући. Услугом је покривено осам градских општина и два села. Услуге у 2023. години пружа седам геронтодомаћица које имају по шест корисника са по два сата пружене услуге по кориснику сваког другог дана. Радно време је осам сати дневно и укључује два сата трансфера између корисника. Накнада за превоз је укључена у уговорену накнаду.

Према истој информацији Дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју је услуга која се пружа од јуна 2012. године у оквиру пројекта из ког се финансирало пружање услуге. У периоду 2021-2023. година услуге користи 14-15 корисника за које је обезбеђен просторни капацитет од 18 места. Услуга поред дневног боравка обухвата и исхрану у боравку и превоз од куће до боравка и назад корисника услуге. У боравку су 2023. године ангажована лица по Уговору о делу и то две неговатељице, спремачица, физиотерапеут, возач и логопред.

Даље се наводи да Центар пружа и услугу Лични пратилац детета и ученика од 2017. године спровођењем пројекта „Развој и унапређење услуге лични пратилац детета и ученика“. Управни одбор Центра је донео Одлуку о измени Статута којом је прописано да Центар има засебну организациону јединицу за пружање поменуте услуге социјалне заштите, коју је Закључком усвојило Општинско веће општине Аранђеловац. Општинско веће општине Аранђеловац је 2017. године донело Правилник о личном пратиоцу детета и ученика. Након стицања услова за пружање услуга лични пратилац детета Центар је 2018. године добио ограничену лиценцу са роком важења од пет година. Општина је након спроведеног поступка јавне набавке на основу Одлуке о избору најповољније понуде за набавку услуге лични пратилац деце закључила уговор са Центром. Након истека Уговора, 2019. године, Општина је усвојила Правилник о изменама и допунама Правилника о личном

пратиоцу детета и ученика којим се Центру поверава пружање поменуте услуге. Услуга је лиценцирана са роком важења од шест година и носи број 919.

Информација се завршава закључком Центра да се плаши за опстанак ових услуга јер је накнада од 30.000 динара испод минималне зараде и да је потребно пронаћи решење за ове раднике на вишем нивоу.

Поред дневних услуга у заједници 2022. године Центар је закључио Уговор о делу са физичким лицем за одржавање књиговодственог програма за 2023. годину у годишњем износу од 18.000 динара, која је исплаћена једнократно.

Центар је планирао број лица и финансијска средства потребне за пружање дневних услуга у заједници.

На основу документације достављене у поступку ревизије и спроведених ревизорских поступака закључили смо да је Центар планирао број потребних лица за пружање дневних услуга у заједници, да је планирао да се лица за пружање услуга ангажују закључењем уговора о делу и да је финансијским планом планирао потребна средства за финансирање накнаде за рад лица ангажованих ван радног односа.

Налаз 2.3. Уговарање накнаде за ангажовање лица ван радног односа без постојања критеријума за утврђивање висине накнаде и њихов неједначени третман у погледу права и обавеза, као и изостанак наплате пружених услуга може утицати на ефикасност пословања Центра и остваривања циљева социјалне заштите.

Законом о социјалној заштити дефинисани су циљеви социјалне заштите. Оснивач Центра је, ради остварења циљева социјалне заштите доносио Правилнике о пружању дневних услуга у заједници, утврдио учешће у цени и цену пружене услуге.

У поступку ревизије утврдили смо да Центар није утврдио учешће корисника дневних услуга у заједници у цени пружене услуге па самим тим није ни вршио наплату за пружену услугу, иако је од стране Општине Аранђеловац утврђена економска цена услуге и прописан начин на који ће се вршити наплата учешћа од корисника. Такође, како се ради о дугогодишњем ангажовању истих незапослених лица за рад ван радног односа постоји ризик да поменута лица не остварују сва права која би имали из радног односа и да је висина накнаде за њихово ангажовање утврђена без јасних критеријума.

Последица утврђених неправилности су мањи остварени приходи Центра од могућих, јер се наплата дневних услуга у заједници није утврђивала ни вршила. Уколико се не врши наплата пружених услуга у складу са прописима остварени приходи Центра биће мањи.

Законом о социјалној заштити⁷³ дефинисани су циљеви социјалне заштите:

- 1) Достићи, односно одржати минималну материјалну сигурност и независност појединца и породице у задовољавању животних потреба;
- 2) Обезбедити доступност услуга и остваривања права на социјалној заштити;
- 3) Створити једнаке могућности за самостални живот и подстицати на социјалну укљученост;

⁷³ Закон о социјалној заштити, члан 3

- 4) Очувати и унапредити породичне односе, као и унапредити породичну, родну и међугенерациску солидарност;
- 5) Предупредити злостављање, занемаривање или експлоатацију, односно отклонити њихове последице.

Циљеви социјалне заштите остварују се пружањем услуга социјалне заштите и другим активностима које предупредују, умањују или отклањају зависност појединца и породица од социјалних служби.

Услуге социјалне заштите⁷⁴ између осталог чине и:

- дневне услуге у заједници – помоћ у кући, дневни боравак, свратиште и
- услуге подршке за самостални живот – персонална асистенција.

Центар је започео пружање дневних услуга у заједници у време важења Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору, који је престао да важи 31. децембра 2019. године. Поменути закон, чланом 10 тачка 6, прописивао је да се ограничење броја запослених у јавном сектору на одређено време, по основу привремено повремених послова и лица ангажованих по уговору о делу не односи на радно ангажовање лица на пројектима у области социјалне заштите (дневни боравак за децу и одрасла лица са сметњама у развоју, персонална асистенција за лица са посебним потребама). Уредба о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава⁷⁵ не прописује изузимање од ограничења а Центар је због социјалних потреба наставио да пружа услугу.

За пружање дневних услуга у заједници Центар је ангажовао лица ван радног односа закључењем Уговора о делу. Уговори о делу су евидентирани у деловоднику Центра хронолошки по закључењу. Од 27 лица ангажованих ван радног односа у 2023. години, шест лица је запослено а 20 незапослено. Са ангажованим лицима уговорено је осмочасовно радно време, осим једног ангажованог физиотерапеута који је радио два сата дневно. Уговорена појединачна накнада, према информацији одговорних лица Центра, зависи од расположивих средстава у Буџету оснивача за ове намене и могућности ангажовања лица ван радног односа за ове намене.

Табела број 22: Годишњи преглед корисника услуга и број ангажованих лица за рад ван радног односа на крају године

Година	Дневни боравак		Помоћ у кући		Лични пратилац	
	Број корисника	Број ангажованих лица	Број корисника	Број ангажованих лица	Број корисника	Број ангажованих лица
2021. година	15	6	50	8	16	14
2022. година	16	6	53	7	17	17
2023. година	14	5	50	7	18	15

⁷⁴ Закон о социјалној заштити члан 40

⁷⁵ („Сл. гласник РС“, бр. 159/2020 и 116/2023)

На основу спроведених ревизорских поступака закључили смо да су се број и структура корисника и ангажованих лица у току године мењали, да су уговори сачињавани на краће временске периоде и да је са већином ангажованих лица закључивано више уговора у току године. Поједина лица, након истека уговора, нису поново ангажована.

Помоћ у кући старим и осталим инвалидним лицима

Центар је закључио Протокол о сарадњи са општином Аранђеловац број 01-551-2898/17 од 21. августа 2017. године, ради дефинисања развоја услуге Помоћ у кући старим и осталим инвалидним лицима. Протоколом је дефинисан начин размене информација између потписника о потребама за поменутом услугом на територији општине Аранђеловац. Правилником о пружању услуге социјалне заштите помоћ у кући старим лицима и особама са инвалидитетом из 2017. године утврђено је да услуга спада у групу дневних услуга у заједници, које обезбеђује локална самоуправа. Чланом 6 поменутог Правилника прописано је да се услуга набавља од пружаоца услуге социјалне заштите, који је за то лиценциран, кроз поступак јавне набавке услуга социјалне заштите у складу са законима који уређују јавне набавке.

Захтев за пружањем услуге помоћ у кући подноси корисник или његов законски заступник у Центру. Центар је у обавези да доноси решење којим се дефинише цена и обим услуге. Услуга треба да се наплаћује сходно актима којима се дефинише цена услуге и ниво суфинансирања.

Економска цена услуге утврђена Решењем број 06-839/2017-01-3 од 25. септембра 2017. године износи 365 динара по часу. Минимално време рада са једним корисником је један час по дану пружања услуге. У поступку ревизије нису достављена друга акта о евентуалној промени цена.

Пружаоци услуге помоћ у кући, у периоду 2021-2023. године, су водили дневну евиденцију о пруженим услугама и корисницима. Увидом у дневну евиденцију пружаоца услуге помоћ у кући утврдили смо да корисник услуга потписом потврђује пружање услуге. Учешће у цени корисника услуге није утврђивано и наплаћивано.

Исплата накнаде ангажованим лицима вршила се месечно у уговореном износу.

Табела број 23: Однос плате запосленог и ангажованог лица на пословима помоћ у кући

-у динарима-

Година	Уговорена накнада за месечну услугу помоћ у кући	Плата за запослене 2. степен стручне спреме*	Разлика уговорене накнаде и плате
2021.	24.000	25.741	(1.741)
2022.	29.000	28.203	797
2023.	30.000	31.728	(1.728)

*Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама предвиђа трећи степен стручне спреме, али се чешће закључују уговори са лицима ниже спреме.

У посматраном периоду накнада ангажованих лица за пружање услуге помоћ у кући је у паду у односу на зараду запосленог са другим степеном стручне спреме.

Лични пратилац детета и ученика

Одлуку о измени и допуни одлуке о услугама из области социјалне заштите у општини Аранђеловац број 06-743/2023-01-3 од 18. августа 2023. године донела је Скупштина општине Аранђеловац ради дефинисања услуге лични пратилац детета. Центар је изменио Правилник о систематизацији послова и радних задатака Центра како би се систематизовала радна места за услугу помоћ у кући и лични пратилац детета, са по једним извршиоцем, што је минимум за добијање лиценце за наведене услуге.

Општинско веће општине Аранђеловац је на седници 14. септембра 2022. године донело Правилник о пружању услуге социјалне заштите лични пратилац детета и ученика која спада у групу дневних услуга у заједници. Финансирање пружања услуге обезбеђује јединица локалне самоуправе. Правилник дефинише пружаоце услуге и услове под којима се услуга пружа. Вршење услуге поверено је Центру. Захтев за коришћење услуге подноси корисник или његов законски заступник.

Општинско веће Одлуком⁷⁶ је на седници 14. септембра 2022. године утврдило критеријум за учешће у цени услуге социјалне заштите „Лични пратилац детета и ученика“ са распоном учешћа од 0 до 100% у односу на приход по члану породице. Цена се формира на основу Методологије формирања економске цене услуга социјалне заштите личног пратиоца детета и ученика. Одлуком је прописано да Центар доноси решење по захтеву корисника којим се дефинише и цена услуге. Критеријуме о утврђивању учешћа у цени услуге утврђује Општинско веће општине Аранђеловац. Економска цена услуге утврђена је Решењем истог органа број 06-528/2022-01-3 од 14. септембра 2022. године и износи 365 динара по часу.

У поступку ревизије стављен је на увид Уговор о пружању услуге лични пратилац детета и ученика закључен 10. јануара 2018. године. У уговору се наводи да се закључује на основу Одлуке о избору најповољније понуде за набавку услуге лични пратилац детета по спроведеном поступку набавке. Цена услуге коју оснивач преноси Центру за пружање ових услуга је утврђена у фиксном износу од 18.026.388 динара без ПДВ-а. Уговор је закључен на период од 16 месеци и истекао је 10. јула 2019. године. Правилник о изменама правилника о личном пратиоцу детета и ученика донет је 2019. године како би се вршење услуге поверило Центру, када је донето и Решење о утврђивању економске цене услуге социјалне заштите Лични пратилац детета и ученика (365 динара по сату, као и услуга помоћ у кући).

Пружаоци услуге лични пратилац детета и ученика воде дневну евиденцију о пруженим услугама и понашању детета у периоду проведеним са личним пратиоцем. У периоду ревизије 2021-2023. година Центар није утврђивао учешће корисника у цени услуге, како је прописано Одлуком, па га самим тим није ни наплаћивао.

У посматраном периоду 2021-2023. година исплата накнаде пружаоцима услуге лични пратилац деце и ученика вршена је у месечно уговореном износу.

Табела број 24: Однос плате запосленог и ангажованог лица на пословима лични пратилац деце са сметњама у развоју

- у динарима-

Година	Уговорена накнада за месечну услугу лични пратилац	Плате за запослене 2. степен стручне спреме	Разлика уговорене накнаде и плате
2021.	28.000	25.742	2.258

⁷⁶ Сл. Гл. Општине Аранђеловац 9/05 и 5/19

2022.	29.000	28.204	796
2023.	30.000	31.728	-1.728

У посматраном периоду однос плате запосленог са другим степеном стручне спреме и ангажованог лица ван радног односа се мењао, уговорена накнада је 2021. и 2022. године била већа а 2023. године мања од плате запослених са другим степеном стручне спреме.

Пружање услуге социјалне заштите дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју

Скупштина општине Аранђеловац је на седници од 12. децембра 2011. године донела Одлуку о измени одлуке о правима у социјалној заштити и социјалној сигурности грађана у општини Аранђеловац којом се утврђује „Право на услуге дневног боравка за децу са сметњама у развоју“ број 06-639/2011-01 и Одлуку број 06-640/2011-01 од 12. децембра 2011. године којим се оснива као посебна организациона јединица Центра Дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју, ради пружања услуге лицима у стању социјалне потребе. Средства за финансирање се обезбеђују у буџету општине Аранђеловац и на почетку пружања услуге, за 2012. годину износила су 3.500.000 динара.

Општинско веће општине Аранђеловац је на седници 14. септембра 2022. године донело Правилник о пружању услуге социјалне заштите дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју. Услуга спада у дневне услуге у заједници које обухватају активности које подржавају боравак корисника у току дана. Средства се обезбеђују у буџету општине Аранђеловац, учешћем корисника и њихових сродника и из других извора. Пружање услуге је поверено Центру. Критеријуме о утврђивању учешћа у цени услуге утврђује Општинско веће општине Аранђеловац. Економска цена услуге утврђена је Решењем број 06-531/2022-01-3 од 14. септембра 2022. године и износи 365 динара по часу (иста је као и за друге две дневне услуге у заједници). Време проведено на раду ангажованих лица за послове у дневном боравку прати се кроз евиденцију доласка/одласка са посла, као и за запослене. Наплата учешћа у цени услуге од корисника услуга није утврђивана па самим тим није вршена.

Центар не поседује лиценцу за пружање услуге дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју, јер је за добијање лиценце нужно да има бар једног запосленог на поменутих пословима.

Из свега напред наведеног закључујемо да су Уговори о делу са лицима ангажованим ван радног односа на пружању дневних услуга у заједници закључивани више пута у току године, месечна накнада по уговору у току године се мењала за услуге геронтодомаћица у 2022. години, док је код осталих услуга остајала на истом нивоу.

Табела број 25: Месечна нето накнада ангажованих лица по годинама

- у динарима-

Назив посла	Нето накнада 2021. године	Нето накнада 2022. године	Нето накнада 2023. године
Неговатељ	28.000	29.000	30.000
Лични пратилац	28.000	29.000	30.000

Геронто домаћица	24.000	29.000	30.000
Спремачица у дневном боравку	22.000	23.000	24.000
Физиотерапеут	14.000	15.000	16.000
Логопед	26.000	27.000	28.000
Возач у дневном боравку		44.000	45.000

У ревидираном периоду 2021-2023. година, Центар није вршио наплату учешћа у цени пружених дневних услуга у заједници (помоћ у кући, дневни боравак и лични пратилац деце) иако је Оснивач утврдио све параметре потребне за наплату, због чега су остварени приходи Центра мањи.

На основу спроведених ревизорских поступака закључили смо да Центар спроводи услуге помоћ у кући, лични пратилац деце и лица са сметњама у развоју и дневни боравак деце и омладине са сметњама у развоју тако што има по једног запосленог стручног радника на услузи помоћ у кући и лични пратилац деце а остале извршиоце ангажује закључењем Уговора о делу. Уговори о делу се закључују на различит износ накнаде по врсти услуге. Висина уговорене накнаде зависи од расположивих средстава у буџету општине Аранђеловац, за предметну годину и личне процене руководства Центра о тежини конкретног посла. Након истека постојећих, закључују се нови уговори, обично са истим лицима, јер су обучени за обављање ових послова. Послови које обављају ангажована лица по уговору о делу пружају се у континуитету, поверени су од стране општине Аранђеловац Центру и спадају у дневне услуге у заједници.

У наредној табели дајемо приказ права запослених у радном односу и ангажованих лица ван радног односа.

Табела број 26: Упоредни приказ права запослених у радном односу и ангажованих лица ван радног односа

Права запослених	У радном односу	Ван радног односа
Право на плату са јасно утврђеним елементима	Да	Накнада без јасних критеријума за обрачун и елемената
Пуно радно време и право на одмор	Да	Зависно од врсте уговора
Скраћено радно време у складу са степеном ризика за здравље	Да	Не
Право на додатке на плату (минули рад, прековремени рад, рад ноћу, рад недељом, рад на државни празник, стимулација и др.)	Да	Не
Право на накнаде за боловање, годишњи одмор, плаћено одсуство	Да	Не
Право на регрес и накнаду трошкова превоза	Да	Не
Право на отпремнину	Да	Не
Право на јубиларну награду	Да	Не
Право на пензијско и здравствено осигурање	Да	Да
Радни стаж (године проведене у радном односу)	Да	Не
Право на заштиту на раду и безбедност	Да	Не
Право на колективно преговарање	Да	Не
Право на отказни рок	Да	Не

Услуге су пружане од стране већином незапослених лица, закључењем Уговора о делу, иако се ради о континураном вишегодишњем пружању услуга из социјалне делатности, што за последицу има да пружаоци услуга немају сва права из радног односа. Такође, произвољно уговарање накнаде по уговору о делу може утицати на ефикасност и економичност пословања Центра.

Све напред наведено упућује да је потребно да руководство Центра дефинише елементе за утврђивање висине накнаде ангажованих лица ван радног односа, ради праведнијег положаја ангажованих лица.

Препорука број 8: Препоручујемо одговорним лицима Центра да утврде учешће корисника у наплати дневних услуга у заједници и да у складу са решењима врше наплату.

Препорука број 9: Препоручујемо руководству Центра да интерним актом дефинише елементе за утврђивање висине накнаде за ангажована лица, ради праведнијег положаја ангажованих лица.

V Прилози

Прилог 1 – Методологија у поступку рада

Одговори на ревизорска питања у представљеном извештају су утврђени испитивањем радњи и аката Центра и документације која се односи на расходе за запослене и ангажована лица за 2021, 2022. и 2023. годину и поређењем са постављеним критеријумима.

Методолошки оквир за прво ревизијско питање

У поступку ревизије извршили смо прикупљање и преглед докумената и података, њихову анализу и компарацију, обавили смо и интервјуе са одговорним лицима, применили смо и друге технике сакупљања и анализе информација. По потреби вршили смо и анализе тренда.

У циљу одговора на прво ревизијско питање анализирали смо и обрадили следећу документацију:

- Решење Министарства за рад о максималном броју запослених у Центру за социјални рад, Одлуку надлежног органа локалне самоуправе о финансирању максималног броја запослених из средстава локалне самоуправе, Правилник о систематизацији, интерне акте и процедуре које се односе на запослене у центрима за социјални рад;
- Укупан број и структуру запослених за стално у центрима за социјални рад;
- Анализу критеријума за стално запослена лица;
- Предлоге Министарства и закључке Комисије за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање;
- Документацију субјеката која се односи на радни однос запослених и обрачун и исплату плата, накнада, додатака и осталих расхода за плате;
- Тестове детаља и аналитичке поступке за обрачун и исплату плата;
- Интервјуе са одговорним лицима и запосленима код субјеката ревизије;
- Упитнике и одговоре које смо добили од субјеката;

Методолошки оквир за друго ревизијско питање

У циљу одговора на друго ревизијско питање анализирали смо и обрадити следећу документацију:

- Правилник о систематизацији, интерне акте и процедуре које се односе на запослене у центрима за социјални рад;
- Планове рада центара за социјални рад;
- Извештаје о раду центара за социјални рад;
- Планове додатног радног ангажовања за лица ангажована ван радног односа;
- Извршили анализу критеријума за лица ангажована ван радног односа;
- Интервјуе са одговорним лицима и запосленима код субјеката ревизије;
- Упитнике и одговоре које смо добили од субјеката;
- Информације добијене од Министарства за рад и Републичког завода за социјалну заштиту.

Прилог 2 – Методологија за избор субјеката ревизије - центра за социјални рад

Поступак за одабир субјеката

Циљ планирања ревизије правилности и сврсисходности пословања је да ревизорски тим определи популацију потенцијалних субјеката ревизије и осмисли методологију и критеријуме за избор субјеката ревизије, на основу којих би се прикупили потребни подаци за одређивање фокуса ревизије и одабир субјеката ревизије.

У циљу прикупљања информација и података неопходних за планирање и спровођење ревизије, тим задужен за спровођење ревизије правилности и сврсисходности пословања на тему „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за социјални рад“ је у фази израде предстудије одржао састанке са Републичким заводом за социјалну заштиту и Министарством за рад.

Од Министарства за рад и Републичког завода за социјалну заштиту прикупљени су следећи подаци:

- подаци о броју и структури запослених на неодређено и одређено време у установама социјалне заштите у периоду од 2021-2023. године;
- подаци о броју ангажованих лица ван радног односа у установама социјалне заштите у периоду од 2021-2023. године⁷⁷;
- подаци о укупном броју корисника и корисничких група у установама социјалне заштите у периоду 2021-2023. године

Такође, податке о установама социјалне заштите прикупљали смо и путем Упитника који је креиран од стране Државне ревизорске институције. Упитник је путем администраторског панела Државне ревизорске институције (<http://upitnik.dri.rs>) послат на адресе 212 установа социјалне заштите.

Упитник је креиран под називом „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у установама социјалне заштите“ и обухватио је период од 2021-2023. године. Путем упитника прикупљене су следеће информације:

- опште информације о свим установама социјалне заштите (назив субјекта, адреса, мејл, број корисника јавних средстава, одговорна лица и др);
- податке о броју и структури запослених на неодређено и одређено време;
- податке о броју закључених уговора и основу ангажовања лица ван радног односа као; и
- податке о извршеним расходима за исплату обавеза према ангажованим лицима ван радног односа.

Треба напоменути да нисмо били у могућности да у анализи искористимо све информације прикупљене путем упитника јер подаци који се односе на извршене расходе за исплату обавеза према ангажованим лицима ван радног односа, обухватају и извршене расходе по другим основима.

⁷⁷ Подаци о броју ангажованих лица ван радног односа у установама социјалне заштите које нам је доставило Министарство за рад, нису резултат поуздане евиденције која се редовно проверава, те стога нису ни могли бити у фази планирања ревизије посматрани као релевантни за доношење било каквих закључака;

Критеријуми за избор субјеката ревизије

Критеријуми на основу којих је извршено бодовање, рангирање и избор субјеката ревизије⁷⁸ код којих ће се спровести ревизија правилности и сврсисходности пословања на тему „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за социјални рад“ су:

3. укупан број запослених лица на неодређено радно време у Центрима за социјални рад у периоду од 2021-2023. године;
4. износ извршених расхода за запослене (категорија 41) у Центрима за социјални рад у периоду од 2021-2023. године;
5. укупан број закључених уговора са ангажованим лицима ван радног односа (*Уговори о делу, Уговори о привременим и повременим пословима, Уговори о допунском раду и Уговори о оспособљавању и стручном усавршавању*) у Центрима за социјални рад у периоду од 2021-2023. године;

Анализа прикупљених података је обављена кроз квантитативно поређење и евалуацију података прикупљених за сваку установу социјалне заштите, усредсређујући се центре за социјални рад јер су најбројнија врста установа међу свим установама социјалне заштите. Подаци су прикупљени за период од три године и то за сваку установу социјалне заштите, а све како би се утврдили трендови. За сваки критеријум, креиране су табеле које приказују ранг установа социјалне заштите, пружајући јасан и прегледан начин за упоређивање и разумевање њихових вредности.

На основу утврђених критеријума, одабрани су центри који најбоље представљају различите категорије величине и учинка. Расподела центара за социјални рад према територијалној припадности у Републици Србији, као критеријум за анализу уговора ван радног односа, представља важан аспект из разлога:

- различити региони могу имати различите потребе и изазове, па је стога важно анализирати уговоре ван радног односа у контексту локалних услова и потреба;
- различити региони могу имати специфичне социјално-економске карактеристике које утичу на врсте и обим услуга које пружају центри за социјални рад.

Ограничења код спровођења ревизије

У фази прикупљања података о броју лица ангажованих ван радног односа већина центара за социјални рад је између осталих доставила и податке о закљученим уговорима о породичном смештају – хранитељству.

Уговори о породичном смештају (хранитељству), дефинисани су Породичним законом⁷⁹ и представљају правни оквир који омогућава привремени смештај деце, која су

⁷⁸ Критеријуми за избор субјеката ревизије утврђени су на основу обрађених података из „Упитника о расходима за запослене и лица ангажована ван радног односа у установама социјалне заштите“, али у случајевима где је то било потребно коришћени су и додатни (квалитативни) критеријуми (нпр. да ли је у претходним годинама код субјекта спровођена нека врста ревизије која је за предмет имала исту или сличну тему, учесталост спровођења ревизије код појединих субјеката, да ли је врста закључених уговора за ангажовање лица ван радног односа (Уговор о делу, Уговор о привременим и повременим пословима, Уговор о допунском раду, Уговор о оспособљавању и стручном усавршавању) равномерно распоређена и обухвата релативно велики број за ревизију, да ли субјекти спадају у групу малих, средњих или великих субјеката по броју запослених на неодређено радно време итд.)

⁷⁹ Породични закон ("Сл. гласник РС", бр. 18/2005, 72/2011 - др. закон и 6/2015) чланови 110-123

лишена родитељског старања, код хранитељских породица. Ови уговори регулишу права и обавезе хранитеља, као и права и интересе деце смештене у хранитељске породице.

Накнаде хранитељима су унапред дефинисане Решењем Министарства за рад, што смањује могућност субјективних тумачења и неправилности у исплатама, што додатно смањује ризик за уочавање неправилности приликом ревизије уговора о породичном смештају – хранитељству.

Из наведених разлога Уговори о породичном смештају – хранитељству неће бити предмет ове ревизије.

Избор субјеката ревизије

Након извршене анализе и примењених критеријума предложени су следећи субјекти ревизије:

Регион Војводине	Регион Шумадије и Западне Србије	Регион Јужне и Источне Србије
<ul style="list-style-type: none"> • ЦСР Стара Пазова • ЦСР "Сава" Сремска Митровица • ЦСР Општине Бачка Паланка • ЦСР Општине Бачка Топола • ЦСР "Дунав" Инђија 	<ul style="list-style-type: none"> • ЦСР "Сава Илић" Аранђеловац • ЦСР Трстеник • ЦСР Шабац 	<ul style="list-style-type: none"> • ЦСР Нови Пазар • ЦСР Општина Петровац на Млави и Жагубица • ЦСР Лебане • ЦСР Босилеград

Ревизијом сврсисходности и правилности пословања на тему „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за социјални рад” обухватићемо период од 2021 - 2023. године.

Прилог 3 – Остала питања

Спровођењем ревизије правилности и сврсисходности пословања у ЦСР „Сава Илић“ Аранђеловац на тему „Расходи за запослене и лица ангажована ван радног односа у центрима за социјални рад“, нису утврђене неправилности које не утичу на дате закључке на ову тему.

Припрема и доношење финансијског плана у ЦСР „Сава Илић“ Аранђеловац

Законом о буџетском систему прописано је да директни корисници буџетских средстава, који су, у буџетском смислу, одговорни за индиректне кориснике буџетских средстава, врше расподелу средстава индиректним корисницима у оквиру својих одобрених апропријација и о томе обавештавају свог индиректног корисника. Директни и индиректни корисници буџетских средстава који доносе финансијске планове на основу закона дужни су да своје финансијске планове ускладе са одобреним апропријацијама у буџету.⁸⁰

Расподела средства ставља се на располагање установама кроз Систем за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање (у даљем тексту: СПИРИ) и установе су дужне да изврше измене својих финансијских планова у складу са извршеним расподелама средстава.

⁸⁰ Члан 50 ст. 1 и 3 Закона о буџетском систему.

За средства која се обезбеђују из буџета Републике Србије у СПИРИ–у се учитавају само апропријације расхода, док се за остале изворе средстава у СПИРИ–у учитавају апропријације прихода и апропријације расхода.

Центар је својим финансијским планом планирао средства на основу расподела средстава установама социјалне заштите по Закону о буџету Републике Србије за 2021, 2022 и 2023. годину.

У поступку ревизије утврђено је да ЦСР „Сава Илић“ Аранђеловац ускладио своје финансијске планове за 2021, 2022 и 2023. годину са Одлукама о буџету, као и са изменама и допунама Одлука о буџету општине Аранђеловац.

Одредбом члана 10 став 2 Правилника о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава, корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање и буџетских фондова прописано је да се у колону 4 Извештаја о извршењу буџета – Образац 5 уносе планирани приходи и примања, као и расходи и издаци у висини текуће апропријације.

У поступку ревизије утврђено је да ЦСР „Сава Илић“ Аранђеловац ускладио податке о расходима и издацима из финансијског плана са унетим подацима у колони 4 у Извештају о извршењу буџета у периоду 01. 01 – 31. 12. 2021, 2022 и 2023 године – Образац 5.